

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA
DEVAM EDEN ÖĞRENCİLERİN
BİLGİSAYARA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Emre BÜYÜKBAHÇIVAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Agâh Tuğrul KORUCU

Konya-2017

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA
DEVAM EDEN ÖĞRENCİLERİN
BİLGİSAYARA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Emre BÜYÜKBAHÇIVAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Agâh Tuğrul KORUCU

Konya-2017

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı	Emre BÜYÜKBAHÇIVAN
Numarası	128305011007
Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Tezin Adı	Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Metaforik Algıları

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

 Emre BÜYÜKBAHÇIVAN

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Emre BÜYÜKBAHÇIVAN
	Numarası	128305011007
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Agâh Tuğrul KORUCU
Tezin Adı	Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Metaforik Algıları	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Metaforik Algıları” başlıklı bu çalışma .../.../.../2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Agâh Tuğrul KORUCU	Danışman	
Doç. Dr. Ertuğrul USTA	Üye	
Doç. Dr. Hasan ÇAKIR	Üye	

ÖNSÖZ - TEŞEKKÜR

Konya ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokulundaki okul öncesi öğrencilerinin bilgisayara yönelik metaforik algılarını belirleme amacıyla yapmış olduğum araştırma sürecinde değerli vaktini harcıyıp bana yol gösteren, bilgi ve tecrübelerini paylaşan tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Agâh Tuğrul KORUCU'ya sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Araştırmamın verilerini toplama sürecinde gerekli izni veren Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkililerine, bana kapılarını açan okul müdiresine, yardımcı olan okul öğretmenlerine ve araştırmama katılan anaokulu öğrencilerine teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca yüksek lisans dönemi boyunca beni azimli olmaya yönlendiren ve destekleyen aileme de sonsuz teşekkürler ederim.

Son olarak bu araştırmayı yaparken fikir alışverişinde bulunduğum tüm uzmanlara, hocalarıma ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler...

Emre BÜYÜKBAHÇIVAN

Konya, 2017

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Emre BÜYÜKBAHÇIVAN
Numarası	128305011007
Öğrencinin Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
	Programı
Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Agâh Tuğrul KORUCU
Tezin Adı	Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Metaforik Algıları

ÖZET

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden öğrencilerin bilgisayara yönelik sahip oldukları algılarının metaforlar yoluyla ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla hazırlanan görüşme formu 50 okul öncesi öğrencisine uygulanmıştır. Verileri elde etmek için öğrencilerle bire bir görüşülerek “Bilgisayar ne gibidir/neye benzer. Peki neden gibidir/benzer?” sorusu sorulmuştur. Araştırmanın verileri içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda 19 farklı metafor ortaya çıkmıştır. Üretilen bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alınarak kategorileştirilmiştir. Ortaya çıkan bu metaforlar iki kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler: “Görünüş Olarak Bilgisayar” ve “İşlevsel Olarak Bilgisayar”dır. Okul öncesi öğrencilerinin ürettiği 48 geçerli metaforun, %68,75’inin bilgisayarın görünüşünü, %31,25’inin bilgisayarın işlevlerini temsil ettiği görülmüştür. Öğrenciler tarafından en çok tekrar edilen metafor “tablet” (12) olmuştur. Okul öncesi öğrencilerinin bilgisayara yönelik oluşturdukları metaforlar içinde

olumsuz nitelikte bir metafora rastlanılmamıştır. Oluşturulan kavramsal kategorilerin cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediği sonucu da incelenmiştir. Öğrencilerin bilgisayara yönelik algılarını kullandıkları metaforlar yoluyla belirlemeye çalışan bu çalışma; okul öncesi dönemde bilgisayar eğitimi ve kullanımı konusunda öğretmenlerde, eğitim yöneticilerinde, programcılarda ve yazılım geliştirmecilerde fikirler oluşturabilir.

Anahtar Sözcükler: okul öncesi eğitim, bilgisayar, okul öncesi öğrencisi, metafor, bilgisayara yönelik metafor

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Emre BÜYÜKBAHÇIVAN	
Numarası	128305011007	
Öğrencinin	Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Agâh Tuğrul KORUCU	
Tezin İngilizce Adı	Preschool Students' Metaphoric Perceptions Regarding The Computer	

SUMMARY

This research has been conducted to reveal the preschool students' perceptions in relation with metaphors about the computer. For this purpose, the prepared interview form was applied to 50 preschool students. Were interviewed one on one with students, "What is like a computer? So why is it like" were asked to students for the data. The data of research were analyzed by using the content analysis method. Findings of the research in 19 different metaphors are manufactured. The created metaphors were categorized considering their common properties and accommodations. These metaphors have been classified under two conceptual categories: "computer in appearance" and "functionally computer". Preschool students produced 48 valid metaphors and 68,75% of the these metaphors representing appearance of computer and 31,25% of the these metaphors representing functions of computers. The "tablet" (12) metaphor has been most repeated by students. No negative metaphor was observed about computer among the metaphors created by preschool students. This created conceptual categories were examined in the result that the differences in terms of gender. This metaphorical study can

create ideas about computer training and use in preschool for teachers, educational administrators, programmers and software developers.

Keywords: preschool education, computer, preschool students, metaphor, metaphor for the computer

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	ii
ÖNSÖZ - TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
SUMMARY	vi
KISALTMALAR VE SİMGELER.....	xi
TABLolar LİSTESİ	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	5
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Problem Cümlesi	7
1.5. Varsayım Sınırlılıklar	8
1.5.1. Varsayımlar	8
1.5.2. Sınırlılıklar	8
İKİNCİ BÖLÜM.....	9
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9

2.1. Okul Öncesi Eğitim ve Önemi.....	9
2.2. Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar	11
2.3. Metafor	13
2.4. Metafor Yöntemiyle Yapılan Çalışmalara Örnekler.....	15
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	32
3. YÖNTEM	32
3.1. Çalışmanın Amacı	32
3.2. Çalışmanın Deseni.....	32
3.3. Çalışma Grubu.....	32
3.4. Verilerin Toplanması.....	33
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	34
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	36
4. BULGULAR VE YORUM	36
4.1. Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Metaforik Algıları.....	36
4.2. Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Ürettikleri Metaforların Özellikleri Bakımından Kavramsal Kategoriler Altında Toplanması.....	37
4.2.1. Görünüş Olarak Bilgisayar.....	38
4.2.2. İşlevsel Olarak Bilgisayar	39
4.3. Metafor Olarak Değerlendirilmeyen Düşünceler	40
4.4. Öğrencilerin Geliştirdikleri Metaforların Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	41

BEŞİNCİ BÖLÜM.....	42
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	42
5.1. Tartışma ve Sonuç	42
5.2. Öneriler	45
KAYNAKÇA.....	48
EKLER	58
ÖZGEÇMİŞ	59

Kısaltmalar ve Simgeler

MEB :Milli Eğitim Bakanlığı

TDK :Türk Dil Kurumu

BÖTE :Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

vd :ve diğerleri

vb :ve benzeri

yy :Yüzyıl

% :Yüzde

f :Frekans

s :Sayfa

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları.	33
Tablo 2: Okul Öncesi Eğitim Öğrencilerinin Bilgisayar Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımları	36
Tablo 3: Öğrenciler Tarafından Üretilen Metaforların Ait Oldukları Kategoriler.....	37
Tablo 4: Öğrencilerin Bilgisayar Kavramına Yönelik Ürettikleri Metaforların Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi	41

BİRİNCİ BÖLÜM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın giriş bölümü, problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, problem cümlesi, varsayımları ve sınırlılıkları hakkında bilgi verilmiştir.

GİRİŞ

21.yy'da gelişmeye başlayan ve bu gelişmelere her geçen gün hız katarak devam eden teknoloji, çağımızda büyük öneme sahiptir. Kacar ve Doğan (2007)'a göre bilim de ve teknoloji de meydana gelen hızlı değişimler, çağımıza “Elektronik Çağı”, “Uzay Çağı”, “Bilgi Çağı”, “Bilgisayar Çağı” isimlerinin verilmesine sebep olmuştur. Özellikle bilgisayar teknolojisinde yaşanan çok hızlı gelişim ve bununla birlikte internet teknolojisinde yaşanan gelişim, bireylerin yaşamında bilgisayar ve internetin önemli bir yer edinmesine sebep olmuştur (Çalık ve Çınar, 2009).

Teknolojik gelişmelerden dolayı yaşadığımız çağ; teknoloji çağı, bilgi çağı, iletişim çağı, internet çağı, bilişim çağı, uzay çağı vb. adlar almıştır. Çağımızın toplumu ise teknoloji toplumu, bilgi toplumu, iletişim toplumu olarak anılmaya başlanmıştır. Değişen ve gelişen kavramlara ve teknolojilere uyum sağlamak ve bunlardan en verimli şekilde faydalanabilmek için bireylerden beklenen beceri, yetenek, ilgi, yeterlilik ve özellikler de değişmiştir (Karaman ve Karataş, 2009).

Günlük yaşantımızda da birçok alanda teknoloji önemli bir yere sahip olmayı başarmış bu durum ise her an teknoloji ile iç içe olmamızı sağlamıştır. Hayatımızda teknoloji ile sürekli olarak devam eden bu etkileşim durumu teknolojiyle erken yaşta tanışma ve erken yaşta kullanıma başlamada etkili olmuştur. Özellikle günlük yaşantımızın önemli bir ögesi haline gelen bilgisayarlar artık çok erken yaşlarda kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde çocuklar doğumlarından itibaren teknolojik araçlarla karşılaşmakta ve küçük yaşlardan itibaren onları tanımakta ve kullanabilmektedirler (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002). Okul öncesi dönemde çocukların büyük bir kısmı günlük yaşantısında farkında olarak veya olmayarak bilgisayar, tablet, akıllı telefon vb. teknolojik aletlerle etkileşim içerisinde olduğu

görülmektedir. Yaşadığımız yüzyılda akranları ile rekabet edebilmesi için ebeveynlerin birçoğu çocuklarına daha küçük yaşlardan itibaren bir öğrenme ve eğlence aracı olarak bilgisayar, tablet, akıllı telefon ve internet gibi teknolojik imkânları sunmaktadırlar (Kılınç, 2015).

Teknolojinin bu kadar hızlı ilerlemesi, bilgisayarların yaygınlaşması ve bilgisayar kullanıcılarının yaş ortalamasının giderek düşmesi eğitim alanında da gereksinimler oluşturmuştur. Her geçen gün karmaşıklaşan ve gelişen teknolojinin doğru tanıtılması ve verimli kullanımını sağlamak amacı ile okullar da verilen bilgisayar eğitiminin önemi artmıştır. Özellikle teknolojideki ilerlemelerin yüksek boyutlara ulaşması, bilgisayar eğitiminin okul öncesi dönemde başlamasına ihtiyaç doğurmuştur (İliş, 2006).

Toplumsal yaşamda bilgisayarların giderek yayılması, gelecek dünyanın günümüzdekinden çok daha ileri seviyede ve karmaşık olacağı düşüncesi oluşturmaktadır. Bu gelecek dünyaya uyum sağlayabilmek için bireyler bilgisayarları tanımalı ve kullanabilmelidirler. Bu sebeple insanlar mümkün olduğunca erken yaşlarda bilgisayarla tanışmalı ve planlı bir bilgisayar eğitimi almalıdırlar. Birçok eğitimci, bilgisayarla tanışmak ve planlı bilgisayar eğitiminin başlaması için okul öncesi dönemin uygun dönem olduğu kanısındadırlar (Tekcan, 2009).

Okul öncesi dönem çocukların en meraklı olduğu, her şeyi sorgulayıp, örgütleyip bilgileri oluşturduğu kritik bir süreçtir. Birey 3-6 yaşlarında olduğu kadar yaşamı boyunca hiçbir dönemde bu kadar aktif değildir. Bu dönemde büyük bir enerjiye sahiptir. Çevresindeki canlı-cansız tüm objeleri, bütün olayları sorgulayarak algılar ve büyük bir hızla kendisine mal eder (Küçükturan, 2003).

Bu dönem çocukların zeka, dil gelişimi, kişilik gelişimi, sosyal, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimleri açısından oldukça önemlidir. Bu kritik süreç gelişigüzel yaşantılarla değil planlanmış ve sistematik şekilde düzenlenmelidir. Bu da okul öncesi eğitim kurumlarında verilen planlı eğitim ile sağlanmaktadır. Kişiliğin şekillendiği, çocukların sosyal, fiziksel, bilişsel ve duygusal gelişimlerinin doğru ve

güvenilir şekilde geçirilmesi gerektiği bu dönemde, okul öncesi eğitim kurumları onları hayata hazırlamayı amaçlamaktadır (Kandır, 2001).

İnsan ihtiyacı olan bütün bilgi, beceri ve davranışları bilerek dünyaya gelmez. Çocuklar da anne, baba ve yaşantı çevrelerinden etkilenecek algı şemalarını oluşturmaya, ihtiyacı olan bilgileri tamamlamaya başlar. John Locke'a göre çocuğun zihni doğduğu anda boş bir levhaya benzer. Çocuk doğumundan itibaren çevresiyle kurduğu etkileşim sonucu deneyim ve bilgi kazanır (Aktaran: Koç, 2012). Bu dönemi etkili, verimli hale getirmek yoğun çabayla mümkündür. Yapılması gereken en önemli işlerden birisi de çocukların çevrelerini yani öğrenme ortamlarını okul öncesi yaşlarından itibaren nitelikli hale getirmektir (Tuğrul, 2005).

Günümüzde daha etkili, kontrollü ve çeşitli öğrenme ortamları uygun koşullar ve uygun programlarla bilgisayar ortamında sağlanabilmektedir. Çocuklar araştırarak, keşfederek, paylaşarak kendilerine öğrenme yaşantıları oluşturabilir. Oyunlar sayesinde kendi bilgilerini deneyimleyebilir. Yapılan araştırmalar da bilgisayarların çocuklara sunduğu öğrenme yaşantılarının etkili ve zengin olduğu yönündedir (Dodge ve Colker, 1992). Çeşitli ve etkili yaşantılar sunarken çocukların bunları nasıl algıladığı ise asıl üzerinde durulması gereken konudur. Kişiliklerimizi, düşüncelerimizi, gelecek yaşantımızı etkileyecek olan algılarımızdır. Bu algılar ise gün geçtikçe kişiliğimizin ve düşüncelerimizin ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir. Özellikle çocukluk döneminde oluşan algılar zaman ilerledikçe kalıplaşmış bir hale gelirler (Lee, 2010). Yanlış olarak algıladığımız her şey ise ileride karşımıza değiştirilmesi güç birer engel olarak çıkacaktır. Bu yüzden okul öncesi dönemde ki çocukların bilgisayara karşı olan algılarının olumlu olarak oluşturulmasının gelecekteki yaşantılarına büyük katkı sağlayacağı kaçınılmaz bir gerçektir.

Bu dönemde, bilgisayarların çocuklardan daha değerli, daha akıllı, daha bilgili, daha güçlü olduğu hissettirilir ve çocuklar buna inandırılırsa ortaya sorunlar çıkacak ve ileride kaygılı, kendisine güveni olmayan bir çocuk ile karşılaşılacaktır. Bilgisayarların bir insan yapımı olduğu ve sadece insanların komutları ile çalışabilecek bir cihaz olduğu çocuklara uygun bir yöntemle aktarılmalı kendilerine

olan güvenleri desteklenmelidir. Kullanıcı olmadan bilgisayarın olmayacağı, hiçbir şey yapamayacağı düşüncesi çocuğa kazandırılmalıdır (Arı ve Bayhan, 2002).

Etkili bireyler, etkili vatandaşlar yetiştirmek ve bilgisayarlara karşı doğru bakış açısı kazandırmak veya var olan olumsuz algıları değiştirmek ancak eğitimle, planlı ve programlı olarak izlenecek yollarla mümkündür. Eğitimin amaçları doğrultusunda bilgisayarlar ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim kurumlarında ki öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. Günümüzde bilgisayarlar öğretim de her kademedeki kullanılmakta olan araçlardır (Akçay ve Halmatov, 2015).

Bu düşünceleri kazandırmak ve olumlu algı geliştirmek ancak eğitimle, bilinçli öğretmen ve bilinçli velilerle mümkündür. Çocukların çoğu daha okula gelmeden anne, baba, abla, ağabey gibi aile bireylerinden görerek bilgisayardan oyun oynama, çizgi film izleme gibi aktiviteleri yapmak için bilgisayarla tanışmış bulunmaktadır. Çocukların yeni tanıştıkları ya da henüz tanışmadıkları bilgisayarları nasıl algıladıklarını bilmek onlara nasıl bir yaklaşım sergileyeceğini belirlemede, var olan algılara göre yöntem ve teknik belirleyerek bu algıları şekillendirmede ki süreçte yardımcı olacaktır. Verilecek eğitimle bireylerin algılarının değiştirilebileceği, karşısındaki nesneye doğru anlamlar yükleyebilecekleri düşünüldüğü zaman, algıların belirlenmesi oldukça önemlidir (Çoklar vd., 2010).

Bilgisayarlar eğitimde giderek yaygınlaştıkça, okul öncesi eğitimde bilgisayarların kullanımını arttırdıkça, bilgisayar programları eğitim müfredatlarına girdikçe çocukların bilgisayara karşı tutumlarının ve algılarının bilinmesinin önemi artmaktadır (Arı ve Bayhan, 2002).

Bilişsel gelişim açısından okul öncesi eğitimin çok önemli olmasından dolayı bu dönemde verilecek bilgisayar eğitimi; çocukların bilgisayarı doğru anlamlandırmalarını, bilgisayarı amaçları için doğru kullanmalarını sağlayacaktır. Ayrıca bu çağda verilecek eğitim, ilerleyen teknolojiye ve çağa ayak uydurabilen bireyler olmalarına katkı sağlayacaktır. Bu yüzden bu çağ çocukların bilgisayarlara ne anlamlar yüklediklerini bilmek çok önemlidir.

1.1. Problem Durumu

Çocukların bilişsel gelişimi açısından okul öncesi eğitim önemli bir yere sahiptir. Çocuğun bilişsel gelişiminde algı gelişiminin önemli bir faktör olduğu ve algısal gelişimin okul öncesi dönemde hızlı bir gelişme gösterdiği hususunda bir fikir birliği bulunmaktadır (Senemoğlu, 1994).

Bireyde beyin gelişiminin ve beyinde sinaptik bağlantıların oluşma düzeyinin en hızlı yaşandığı dönem okul öncesi dönemdir. Çevresel etkilere beyin en açık olduğu dönem okul öncesi dönemdir. Bunun nedeni ise bu dönemde beyin gelişiminin hızlı olmasıdır (MEB, 2013).

Okul öncesi dönemde çocuğun bilişsel özellikleri yetişkinlerden çok farklıdır. Okul öncesi dönemde çocuklar kendilerine özgü algılar, dünya görüşleri ve düşünce yapıları geliştirmişlerdir (Cirhinlioğlu, 2001).

Bu dönemde çocukta düşünme yeteneği operasyonel değildir. Bir başka söylemle, çocuklar hala zihinsel kıyaslama yapamamaktadırlar. Bu dönemde çocuklarda düşünme becerilerinde ani algılamalar rol oynamaktadır (Yavuzer, 1999).

Çocukların gelişim özelliklerini ve bu doğrultuda ihtiyaçlarını bilmek, sağlıklı ve istendik davranışlara sahip çocuklar yetiştirmek için önemli bir husustur. Çocukların düzeylerini, özelliklerini ve ihtiyaçlarını bilmeden verilen eğitim, tesadüflere kalmasından dolayı istemeyerek de olsa çocukların olumsuz etkilenmelerine sebebiyet verir (Çoban ve Nacar, 2010).

Teknoloji, toplumsal yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir. Bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ve bilgisayarların giderek yaygınlaşması, bilgisayar, internet gibi teknolojileri günlük yaşamın vazgeçilmezleri haline getirmiştir (Gürkaynak ve İren, 2011). Özellikle bilgisayar çocukların yaşamlarında vazgeçemedikleri bir öge haline gelmiştir. Bu yüzden çocuklar için bilgisayar birçok anlam ifade etmektedir (Erdemir, 2009).

Bilgisayarın yaygınlaşmasıyla beraber kullanımı eğitimin başlangıcı olan okul öncesine kadar inmiştir. Bu yüzden bilgisayarın çocuk için bilgisayarın ne anlam

ifade ettiğini, çocuğun bilgisayarı nasıl algıladığını, bilgisayarın nasıl işlediği konusunda düşüncelerini bilmek önemlidir (Arı ve Bayhan, 2002).

Zihne yerleşen algıların yaşamın ileri yıllarını etkilediği düşünüldüğünde, bu yüzden bu çağ çocukların bilgisayarları nasıl algıladıkları, bilgisayarlara ne anlamlar yüklediklerini bilmek önemlidir. Bu durum çocuklar için verilecek bilgisayar eğitiminin çocukların ihtiyaçlarına ve seviyelerine göre planlanmasına da katkı sağlayacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların “Bilgisayar” kavramına yönelik algılarının metaforlar yardımıyla belirlenmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocuklar, yakın çevresini öğrenme ve anlamlandırma sürecine, görerek, işiterek, tadarak ve dokunarak başlarlar. Zamanla gözlem yaparak ve sorular sorarak öğrenme süreçlerini geliştirdikleri görülmektedir. Çocuklara sağlanacak çevresel faktörlerin, uyarıcıların ve ortamların kalitesi bu öğrenme ve anlamlandırma sürecinde önemlidir (Kıldan ve Pektaş, 2009). Sürekli değişme ve gelişme gösteren dünyada çocukların hayatlarında önemli bir ölçüde yer edinen uyarıcıların çocuğun dünyasındaki yerini anlamak, çocukları tanıma ve anlama konusunda önemli bir faktördür (Çakmak, 2015).

Bilgisayarlar, teknolojinin gelişmesi ile beraber giderek yaygınlaşması sonucu çocukların yaşantısında önemli bir yere sahip olmuştur. Bilgisayarlar, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde vakitlerinin büyük çoğunu evde ve okulda geçiren çocukların en yakın arkadaşı konumuna gelmiştir (Karayağız Muslu ve Bolşık, 2009).

Çocuğun gelişimi ve eğitimi açısından yaşamın ilk yılları oldukça önemli yere sahiptir. Alışkanlıkların, temel bilgi ve becerilerin edinildiği bu önemli dönemde, eğitim rastlantılara bırakılmamalıdır. Bu sebeple okul öncesi dönemdeki eğitim bilimsel ve sistematik bir şekilde planlanarak yürütülmelidir (Küçükturan, 2003).

Sistematik ve planlı bir şekilde yürütülen eğitim, çevredeki uyaranları doğru anlamlandırmaya ve içselleştirmeye sebep olacaktır.

Öğrencilerin bilgisayar kavramına yönelik algılarının belirlenmesi, öğretmene öğrencisini tanmasına ve anlamasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca eğitimde bilgisayar kullanılmasına yönelik olarak da okul öncesi öğretmenlerine ışık tutacaktır. Ortaya çıkacak veriler; okul öncesi öğretmenlerinin, sınıf içi etkinliklerinde bilgisayar kullanımını öğrencilerin düzeylerine ve algılarına göre daha uygun şekilde kullanmalarına rehber olabilir. Böylece eğitimin vazgeçilmezi olan bilgisayarlardan hedeflere ulaşmak için daha fazla verim alınabilecektir.

Öğrencilerin bilgisayarı nasıl anlamlandıklarını bilmesi sonrasında planlanıp uygulanacak eğitim ile öğrenciler bilgisayarı daha iyi tanıyacaklar ve bilgisayar ile ilgili fikirleri gelişecektir. Ayrıca bilgisayarı yanlış anlamlandıran öğrencilerin algıları da olumlu yönde değiştirilecektir.

Bu metaforik analiz çalışması, okul öncesi eğitim alanında yapılması bakımından önem ve değer kazanmaktadır. Ayrıca daha sonra bu konuda veya bu yöntemle okul öncesinde yapılacak çalışmalar için araştırmacılara kaynak olması bakımından önemlidir.

1.4. Problem Cümlesi

Okul öncesi öğrencilerin “bilgisayar” kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar nelerdir?

Bu temel problemin alt problemleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Okul öncesi eğitim gören öğrencilerin bilgisayar kavramına yönelik kullandıkları metaforlar ve kategorileri nelerdir?
2. Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar ve kategorilerde cinsiyet farklılıkları var mıdır?

1.5. Varsayımlar Sınırlılıklar

1.5.1. Varsayımlar

Öğrencilerin sorulan sorulara içtenlikle ve etki altında kalmadan cevap verdiği varsayılmıştır. Ayrıca öğrencilerin sorulan sorulara cevap verebilecek düzeyde oldukları varsayılmıştır.

1.5.2. Sınırlılıklar

Bu araştırma Konya ili merkez ilçesinde bulunan bir bağımsız anaokulunda 2015-2016 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiş olup 2010 doğumlu 50 öğrenci ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Çalışmanın bu bölümünde kuramsal çerçeve başlığı altında okul öncesi eğitim ve önemi, okul öncesi eğitimde bilgisayar ve metafor konularında bilgi verilmiştir. Ayrıca metafor yöntemiyle yapılan akademik çalışmalar ve bu akademik çalışmaların içeriği hakkında bilgi verilmiştir.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Okul Öncesi Eğitim ve Önemi

Okul öncesi dönem, bireyin doğumundan ilköğretime başlayıncaya kadar süren dönemi ifade eder. Okul öncesi eğitim ise bu dönemde bulunan çocukların gelişim düzeylerini ve bireysel özelliklerini dikkate alarak, onların bilişsel, duygusal, sosyal, psikomotor ve özbakım becerilerini uygun çevre imkanları sağlayarak, toplumun kültürel değerleri yönünde gelişmesini sağlayan eğitim sürecidir (Poyraz ve Dere, 2003).

Bir başka tanımla okul öncesi eğitim; çocuğun doğumundan ilköğretim çağına kadar, bireysel farklılıkları, gelişim özellikleri ve yetenekleri dikkate alınarak, çocukların fiziksel, zihinsel, dil, duygusal ve sosyal bakımdan gelişimlerini destekleyici, yaratıcı özelliklerinin ortaya çıkarıldığı, olumlu kişilik temellerinin atılmaya başlandığı, özgüvenlerinin sağlandığı, ebeveyn ve öğretmenlerin etkili olduğu planlı ve programlı bir eğitimidir (Kol, 2006).

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre okul öncesi eğitim kurumları; anaokulu, ana sınıfı ve uygulama sınıflarıdır. Kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 36 ayını tamamlayan ve 66 ayını doldurmamayan çocuklar, anaokulu ve uygulama sınıflarına kaydedilir. Kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 48 ayını dolduran ve 66 ayını doldurmamayan çocuklar ise ilköğretim kurumları bünyesinde bulunan anasınıflarına kaydedilir (MEB, 2014).

Çocuk gelişiminin çok kritik ve hızlı olduğu dönem okul öncesi dönemdir. Doğuştan var olan kalıtsal özelliklerle beraber, çocuğun doğumdan önce başlayan

çevresinden kazandıkları, onun yetişkinlikteki kişiliğinin ve alışkanlıklarının temelini oluşturmaktadır (Tatar, 2009). Okul öncesi dönemde çocuk kişilik kazanmaya başlamakta olup, çocuğun olumlu kişilik kazanması bu dönemde uygulanan eğitimin amaçları arasındadır (Tos, 2001). Kısacası okul öncesi eğitimle yetişkinlik döneminin temelleri atılmaktadır. Ebeveynler ve öğretmenler ise bu eğitimin ana öğeleridir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim alan çocuklar, toplumsal rolleri, sorumluluk üstlenmeyi, paylaşmayı, işbirliğini, rekabeti, oynayarak öğrenmeyi ve kendilerini tanımayı öğrenirler. Ayrıca okul öncesi eğitimle fiziksel, psikomotor, sosyal, duyuşsal, bilişsel ve özbakım alanlarında gelişimlerine katkı sağlanır (Kocabıyık, 2011).

Okul öncesi eğitimin zihinsel gelişim üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılan çalışmalar da okul öncesi eğitim gören ve görmeyen öğrencilerin akademik başarıları arasında fark olduğunu ortaya çıkarmıştır (Özen, 2008). Okul öncesi eğitim bilişsel olarak çocuğa nesnelere eşleştirme, karşılaştırma, sınıflandırma, gözleme becerileri kazandırır. Çocuğun problem çözme yeteneği artar ve yaratıcı düşünme gücü gelişir. Dikkat etme becerisi gelişen çocuğun, bir konuyu güdülenerek öğrenmesi daha kolaylaşır. Okul öncesi eğitim, çeşitli ve zengin yaşantılar sunarak zihinsel işlevlerin artmasını sağlar ve zihinsel gelişimi destekler (Kuru Turaşlı, 2010).

Okul öncesi eğitim, sosyalleşme ve toplumsallaşma konusunda da olumlu davranışlar kazandırır. Anaokuluna giden bir çocuk kuralları etkili bir şekilde öğrenir. Çocuk yaşlarıyla ilişki kurarak sosyalleşir, böylece birlikte yaşamayı, oynamayı ve paylaşmayı kazanır. Kendisinin ve başkalarının bilincine varan çocukta, işbirliği ve yardımlaşma düşüncesi gelişir. Çocuk, kendisinin hakkını korurken, başkalarının özgürlüklerine ve haklarına da saygı göstermeyi öğrenir (Yavuzer, 1999).

Kaliteli ve etkili bir okul öncesi eğitim ile çocukta var olan kalıtsal özellikler geliştirilebilmekte ve bu dönemde uygulanan eğitim; çocuğun yaşam şekli, gelecek

dönemlerde göstereceği başarı, davranış biçimi, öğrenmeye karşı istek ve ilgi, problem çözme, kişilik gelişimi, üretkenlik ve yaratıcılık gibi özellikleri edinmesinde etkili rol oynamaktadır (Ekinci Vural, 2012).

Merak ve sorgulama duygusu gittikçe artan çocuk; ailesiyle yetinememekte ve ailesinden daha farklı; kendi yaşatlarıyla paylaşım ve iletişim içine girebileceği daha kalabalık ve eğitimsel açıdan daha doyurucu ortamlarda bulunmak isteyecektir. Ailenin, okul gibi ayrıntılı bir fiziki ortamı, uygun materyalleri ve kendi akranlarıyla sosyalleşme fırsatını çocuğa sağlaması olanaksızdır. Okul öncesi eğitim kurumları; yaşlarına ve gelişim düzeylerine uygun yaşantılar ve deneyimler kazandırmak yoluyla çocukların gelişmesini desteklerler (Yeşilyurt, 2011).

Bireyin hayatının bütün dönemlerinin temeli okul öncesi dönemde oluşmaktadır. Okul öncesi dönemde gelişim çok hızlı olup, çocuklar bu dönemde çevresinde olup bitenlere aşırı duyarlılık gösterirler. Bu sebeple, çocuğun en iyi deneyimleri yaşaması için okul öncesi eğitimde sağlanacak eğitim ortamı yeterli ve nitelikli özelliklerde olmalıdır (Aslan, 2008).

Çocuğun bağımsızlık duygusunun desteklendiği, olumlu duygusal ve sosyal yaşantıların, nitelikli bilişsel uyarıların, zengin dil etkileşimlerinin, çocuğa sağlandığı bir ortamın oluşturulması çocuğun öğrenmeye karşı olumlu tutumlar kazanması ve sağlıklı bir şekilde gelişip büyüebilmesi için önemlidir. Bu durum ise kaliteli bir okul öncesi eğitim ve sağlıklı bir aile düzeni ile gerçekleşir (MEB, 2013).

2.2. Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar

Çocuk gelişimi, okul öncesi eğitimde tüm yönleriyle bir bütün olarak amaçlanır; bilişsel, dil, sosyal, duygusal ve fiziksel gelişim birbirini destekler ve bu gelişim alanları birbirinin etkisi altındadır. Bilgisayar teknolojilerinin okul öncesi eğitimdeki yeri de bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmalıdır (Kartal ve Güven, 2006).

Çocukların bilgisayarlar ile okul öncesi dönemde karşılaşmaları, çoğu çocuğun bu dönemde bilgisayar kullanması okul öncesi eğitimde bilgisayar kullanımına

ihtiyaç doğurmuştur. Bilgisayar kullanımı okul öncesi dönemde sınıflarda var olan bilgisayarlarla ve sınıf öğretmeninin etkinlik anında ya da etkinlikleri destekleyici olarak ilgili programları kullanmak biçiminde gerçekleşmektedir (İliş, 2006).

Okul öncesi eğitimde bilgisayar kullanımı, öğrencilere eşit olanaklar sağladığı, bilgisayar okuryazarı bir toplum oluşmasında temel olması, geleneksel öğretim yöntemlerine alternatifler sunması, grup halinde çalışmanın önemini ortaya koyduğu, öğretmenin rolünü değiştirdiğini, yaratıcı düşünceye ve etkinliklere fırsat sağladığı için önemlidir (Ataizi, 2002).

Önemli konulardan biri çocukların bilgisayar kullanmaya hangi yaşta başlamaları gerektiğidir. Öğrenmeyi kolaylaştırıp hızlandıran faktörlerden olan merak ve ilginin fazla olduğu okul öncesi dönemde bilgisayar destekli eğitim vermeye başlanabilir (Arı ve Bayhan, 2002). Haugland (1999)'a göre çocuklar bilgisayarları üç yaşından itibaren kullanabilmektedirler. Okul öncesi dönemde çocukların okuma yazma bilmemeleri sebebiyle, bilgisayar kullanabilmeleri için çocuklara yönelik yazılımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca çocuğa bilgisayar kullanımının sağlayacağı yararlar kadar, çocukta nasıl olumsuzluklar yaratacağı da baştan değerlendirilmelidir (Oktay, 2002).

Okul öncesi dönemde bilgisayar destekli eğitimin, öğrencinin daha aktif öğrenmesine imkan vermesi, öğrenciye zihnen daha az sıkılarak etkinlik yapmayı sağlaması, öğrenmenin bireyselleştirilmesi gibi özellikleri önemlidir. Ayrıca bilgisayar destekli eğitim esnasında çocuğun yaşayacağı farklı deneyimler uygun şekilde sunulması öğrenmesini kolaylaştırabilmektedir (Çakır Babayigit, 2014).

Okul öncesinde uygulanacak eğitim programlarının özellikleri önemlidir. Okul öncesi dönemde uygulanacak bilgisayar destekli eğitimde programların hangi hedeflere ve kazanımlara yönelik kullanılacağını belirlemek ve bu amaçları gerçekleştirebilecek eğitim programının tercih edilmesi önemlidir. Ayrıca uygulanacak bilgisayar destekli eğitim programları çocuğun düzeyine ve gelişim özelliklerine uygun, klasik eğitim programlarıyla bütünlük oluşturacak biçimde olmalıdır. Çocuklar, uygun şekilde planlanmış bilgisayar destekli eğitim programları

ile bireysel öğrenme yapabilecekler, kendi gelişim ve bilgi seviyelerine göre gelişim göstereceklerdir (Arı ve Bayhan, 2002).

Okul öncesi eğitimde kullanılacak bilgisayar yazılımları seçilirken, yazılımların çocukların düzeylerine ve gelişimlerine uygun etkinlikler sağlamasına, çocukların ilgisini çekmesine ve çocuklara bilgisayarı kontrol etmesini sağlamasına, çocukların çözüm üretebilecek sorunlarla karşı karşıya kalmalarına fırsat vermesi özelliğine dikkat edilmelidir. Seçilecek yazılım ve donanım, çocukların düşünme yeteneklerini arttıracak araçlar barındırmalıdır (Aydın, 2002).

Çocuklara öğrenmeyi keyifli hale getiren bilgisayarların Ancak önemli ve kilit soru bilgisayarların nasıl kullanılması gerektiği önemli bir noktadır. Bu durumda dikkat edilmesi gereken, eğitimde gelişmeye uygun yazılımlarının ve internet sitelerinin tercih edilmesidir. Ayrıca müfredat ve bilgisayar birbirine bütünleştirildiğinde eğitimin çocuklara daha çok fayda sağlayacağı ifade edilmektedir (Kacar, 2006).

2.3. Metafor

Kavramlar üzerindeki düşünce ve algıları belirlemede kullanılan pek çok yöntem vardır. Araştırmacılar amaçlarına göre bu yöntemlerden uygun olanını belirleyerek algıları belirlemeye çalışmaktadır. Günümüzde ise bilimsel araştırmalarda algı belirlemede en çok kullanılan yöntem metaforlar olmuştur. Bilimsel araştırma sürecinde metaforlardan önemli bir veri toplama yöntemi olarak yararlanılmaktadır (Taşdemir ve Taşdemir, 2011).

Yunanca da metafor kelimesi, “metapherein” kelimesinden türetilmiştir. “Metapherein” sözcüğü ise “meta” değiştirmek ve “pherein” taşımak sözcüklerinin birleşimiyle meydana gelmiştir (Levine, 2005). Türkçe güncel sözlükte ise metafor; “mecaz” anlamında kullanılmaktadır. Mecaz sözcüğü ise, bir sözcüğü veya kavramı kabul görülenin dışında farklı anlamlara gelecek şekilde kullanmak anlamına gelmektedir. Başka bir anlamda ise, bir ilişki, ilgi veya benzetme sebebiyle gerçek manasından başka manada kullanılan söz de mecazdır (TDK, 2016).

Metafor, bir nesneyi herhangi bir benzerliği olan ya da hiçbir benzerliği olmayan başka bir nesneye benzeterek zihinde oluşturma dır. Metafor, ileri seviyede karmaşık ve soyut bir olgunun anlaşılmasında ve açıklanmasında yararlanılan etkili bir bilişsel araçtır (Saban vd., 2006). Metaforların anlamları açık olduğu sürece ayrıntılı olarak, kavramların altında yatan benzerlikleri, manaları nitelendirebilir ve ifade edebilirler (Steen, 2002). Bireyler, kendi duygu ve düşüncelerini veya karşılındakilerinin duygu ve düşüncelerini açıklarken metaforlardan faydalanmaktadırlar. Bu da metaforların bireylerin hayata yönelik algılarını ortaya çıkarmada önemli bir öğe olduğunu göstermektedir. Bu bilgiler ekseninde, bireylerin dünyayı ve kendilerini algılama biçimlerini ve hangi anlamları yüklediklerini metaforlar ortaya çıkarmaktadır (Dündar ve Karaca, 2013). Bir başka deyişle, metaforlar bireylerin yaşantılarına göre şekillenmektedirler (Kocadağ vd., 2014).

Metaforlar, bireylerin dış dünya ile ilgili algılarının sözel dışa yansımalarıdır. Bu sebeple her hangi bir kişinin, her hangi bir kavramla ilgili algısını ortaya çıkarmak için kullanılabilir en etkili yapı metaforlardır (Yalçın, 2011). Günlük hayatta metaforlar yaygın olarak kullanılmaktadır. Metaforlar düşüncelerimiz, hareketlerimiz, diğer insanlarla ilişki kurma durumumuzda oldukça etkilidir. Metaforların günlük yaşamda sadece konuşma dilinde var olmayıp, düşünce ve harekette de yaygın şekilde var olduğu ortaya çıkmıştır (Lakoff ve Johnson, 2003).

Metaforların güçlü tarafları da bulunmaktadır. Metaforlar, bir durumun farklı özelliklerinin nasıl bir arada var olabileceğini gösterme, farklı boyutlarını ortaya çıkarma gibi glere sahiptir (Morgan, 1998). Semerci (2007)'ye göre soyut somut, canlı cansız olabilen metaforlar aynı zamanda olumlu ve olumsuz anlamda da olabilmektedir. Yeterince anlaşılmamış konuların anlaşılmasını kolaylaştırmak için, metaforlar sorgulama aracı ve bilgi toplama aracı olarak kullanılabilir.

Girmen (2007) araştırmasında günlük yaşamda kullanılan metaforları 3'e sınıflandırmış ve tanımlarını ise şöyle yapmıştır:

- Yapı Metaforları: Bir kavramın başka bir kavram üzerinden farklı bir yapıya kavuşmasını sağlayan metaforlardır.

- Yönelim Metaforları: İnsan bedeninin fiziki çevre içerisindeki hareketleri açısından, bir başka söylemle insanın fiziki yapısından beslenmektedir. Uzay ve mekan yönelimleri bulunmaktadır.
- Ontolojik Metaforları: İnsanın zihinsel şemalarındaki soyut kavramları, daha belirgin ve daha somut forma dönüştürmek için kullanılırlar.

Forceville (2002), metafor ilişkilerinde en az üç temel ögenin olduğunu belirtmiştir. Bunları; (1) metaforun konusu, (2) metaforun kaynağı, (3) metaforun kaynağından metaforun konusuna yüklenen özellikler olarak belirtmiştir (Aktaran: Saban, 2004). Bir örnek ile açıklayacak olursak: “Bilgisayarlar ayna gibidir çünkü kapanınca kendimi görüyorum.” Bu örnekte metaforun konusu bilgisayar, metaforun kaynağı ayna, metaforun kaynağından metaforun konusuna yüklenen özellikler ise kendini görebiliyor olmasıdır.

Metaforik analiz yöntemi kullanılarak yapılan araştırmalarda, bireylerin bir kavrama yönelik kullandıkları metaforlar incelendiğinde, bireylerin o kavram için zihinlerinde oluşturdukları algıları, o kavramı nasıl anlamlandırdıkları tespit edilebilmektedir.

2.4. Metafor Yöntemiyle Yapılan Çalışmalara Örnekler

Sezer Soydemir (2011), “Okul Öncesi Öğretmen ve Ebeveynlerinin Birbirlerini ve Okul Öncesi Çocuklarını Nasıl Algıladıklarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde 87 okul öncesi öğretmeni, 127 ebeveynin katılımı ile ebeveynlerin ve öğretmenlerin birbirlerine yönelik ve çocuklarına yönelik sahip oldukları algıları metaforlardan yararlanarak belirlemeyi hedeflemektedir. Ebeveynlerin, çocukları ve onların öğretmenleri; öğretmenlerin, öğrencileri ve onların ebeveynleri ile ilgili kendileri için metafor üretmeleri istenmiştir. Ulaşılan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Sonuç olarak, ebeveynler tarafından okul öncesi öğretmenlerine ilişkin ürettikleri metaforlar 11 kavramsal kategoride toplanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin temel rolleri bilgi kaynağı ve aktarıcısı olmak, öğrencileri şekillendirmek, öğrencilerinin karakterlerini geliştirmek, öğrencilere yol gösteren, bireysel gelişimini destekleyen olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretmenler, ebeveynler tarafından olumlu duygular çağrıştıran çocukların gelişiminde önemli etkiye sahip kişiler olarak algılanmaktadırlar. Öğretmenlere yönelik ebeveynler, en çok kitap, ışık, heykeltıraş, anne, bahçıvan ve toprak metaforlarını benimsemişlerdir. Öğretmenler kendi görevlerini öğrencileri şekillendirip biçimlendirmek, bilgi aktarmak, öğrencilerin karakterlerini geliştirip yeni nesli hazırlamak biçiminde düşünmektedirler. Öğretmenlerinin ebeveynlere ilişkin olarak ürettikleri metaforlar, 10 kavramsal kategoride toplanmış ve öğretmenlerin, ebeveynleri olumsuzluk unsuru olarak algıladıkları sonucuna varılmıştır. Ebeveynler, çocuğa ve öğretmenlere karşı yaklaşımlarında eksiklikleri olan sürekli eleştiren ve eğitilmesi gerekli kişiler olarak görülmektedir. Ayrıca araştırmada, okul öncesi dönemde bulunan çocukları ebeveynler ve öğretmenler, büyüme ve gelişme aşamasında olan kıymetli bir varlık olarak algıladıkları tespit edilmiştir.

Şenel ve Aslan (2014), yaptıkları çalışmada “Bilim” ve “Bilim İnsanı” kavramlarına ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırmaya 22 erkek, 74 kız olmak üzere 96 üçüncü sınıf öğrencisi okul öncesi öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma verileri ise “Bilim/Bilim İnsanıgibidir. Çünkü” cümlesinin okul öncesi öğretmen adayları tarafından tamamlanmasıyla toplanmıştır. İçerik analizi yöntemi kullanılarak elde edilen veriler çözümlenmiştir. Okul öncesi öğretmen adaylarının verdikleri cevaplara göre “Bilim” için 54 geçerli metafor üretilirken, “Bilim İnsanı” için ise 49 geçerli metafor üretilmiştir. Üretilen metaforlar belli özelliklere göre kategorilere ayrıldığında ise “Bilim” için 9, “Bilim İnsanı” için 7 kategori ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler incelendiğinde “Bilim” kavramına yönelik en sık “ışık, su, hayat” metaforları kullanılmıştır. “Bilim İnsanı” için ise en sık “çocuk, ışık, güneş, filozof” metaforları tekrar edilmiştir. Her iki kavrama yönelik oluşturulan metaforlarda olumsuz bir algıya rastlanılmamış, algıların olumlu yönde olduğu tespit edilmiş ama iki kavram içinde gerçekçi olmayan, geleneksel algılara sahip olduğu belirlenmiştir.

Neslitürk vd. (2014), yaptıkları “Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Veli” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” adlı araştırmalarında, veli kavramına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin algılarını metafor yöntemi ile belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya 112 tane anaokulu ve anasınıflarda görev yapan okul öncesi öğretmen katılmıştır. Araştırma verileri, okul öncesi öğretmenlerinin “Okul öncesi velisi.....gibidir. Çünkü....” ifadesini tamamlamalarıyla toplanmıştır. Araştırma bulgularında 112 öğretmen, “okul öncesi velisi” için 101 adet geçerli metafor geliştirmişlerdir. Bu metaforlar belli kategorilere ayrıldıklarında ise veli kavramına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin oluşturdukları metaforların en çok “engelleme okulu öncesi velisi” kategorisinde toplandığı görülmüştür.

Kuyucu vd. (2013), “Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Çocuk” Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler” adlı çalışmalarında anaokulu ve anasınıflarında görev yapan 100 okul öncesi öğretmeninden veri toplayarak, okul öncesi öğretmenlerinin çocuklarla ilgili sahip oldukları algıları metafor tekniği kullanarak tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma nitel olarak gerçekleştirilmiş ve olgubilim modeline göre yapılmıştır. Verilerin analizi yapıldığında 45 adet metaforun üretildiği görülmüştür. “Çocuk” kavramı için okul öncesi öğretmenleri en çok “hamur” metaforunu üretmişlerdir. Bu metaforlar kategorilere göre ayrıldığında ise öğretmenlerin “çocuk” kavramına ilişkin algılarında 10 adet kavramsal kategori ortaya çıkmıştır. En çok metaforun “şekillendirilebilen bir hammadde olarak çocuk” kategorisinde olduğu görülmüştür.

Nalçacı ve Bektaş (2012), 664 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirdiği “Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına İlişkin Algıları” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çalışmanın verileri öğretmen adaylarının “Okul... gibidir, çünkü...” ifadesini tamamlamaları ile elde edilmiştir. Toplanan bilgiler içerik analizi yapılarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Öğretmen adayları toplam 83 metafor üretmiştir. Belli özellikler dikkate alınarak kategorilere ayrılan metaforlardan farklı 11 kategori ortaya çıkmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, “aile, hayat, hapisane” metaforları

katılımcılar tarafından tekrar edilme sıklığı açısından ilk üç sırada yer alan metaforlar olmuştur.

Tortop (2013), üniversite hocaları hakkında eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının zihinsel imgelerini belirlemek amacı ile “Öğretmen Adaylarının Üniversite Hocası Hakkındaki Metaforları ve Bir Değerlendirme Aracı Olarak Metafor” adlı çalışmayı yapmıştır. Araştırmaya çeşitli eğitim fakültelerinden 347 adet öğrenci katılmıştır. “Üniversite hocası ...gibidir, çünkü ...” ifadesinin öğretmen adayları tarafından tamamlanmasıyla veriler toplanmıştır. Verileri çözümlenmede nicel ve nitel araştırma tekniklerinden yararlanılmıştır. Verilere göre çalışma sonunda 183 farklı metafor elde edilmiştir. Metaforlar belirli özelliklere göre kategorilendirilmiş ve 16 farklı kategori altında toplanmıştır. En fazla metafor geliştirilen kategori, 43 metaforun bulunduğu “bilgi kaynağı ve aktarıcısı” olarak üniversite hocası kategorisi olmuştur.

Erdoğan ve Gök (2008), yaptıkları çalışmada teknoloji kavramına yönelik sınıf öğretmeni adaylarının algılarını metaforlar yardımıyla tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya 2. ve 3. sınıfa devam etmekte olan öğretmen adayları katılmıştır. Nicel ve nitel araştırma teknikleri kullanılarak veriler elde edilerek analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Üretilen 285 adet geçerli metafor, 9 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. En çok metafor “gelişen teknoloji” kategorisi içinde bulunmaktadır. “Hayatımızı kolaylaştıran teknoloji” kategorisi ise en az metaforun bulunduğu kategori olmuştur.

Özdemir (2012)’in, “Eğitim Programı Kavramına İlişkin Öğretmen Adaylarının Metaforik Algıları” isimli araştırmasına çalışma grubu olarak çeşitli bölümlerdeki 302 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışma, metaforlar aracılığıyla katılımcıların eğitim programı kavramına yönelik algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Verilerin elde edilmesi için açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır ve verileri çözümlenmede nitel yöntemler kullanılmıştır. Veriler analiz edildiğinde toplam 148 metafor geliştirildiği sonucuna varılmıştır. Bu metaforlar kategorilendiğinde ise 8 farklı kategori olarak toplanmıştır. En fazla metafor “Düzenli ve hiyerarşik olarak oluşturulan/işleyen bir organizasyon/mekanizma” kategorisinde bulunmaktadır. Bu

kategoride 86 katılımcı bulunurken, en sık söylenen metafor “sistem/düzen” olmuştur. En az metafor ise 7 katılımcı tarafından ortaya çıkan “Sürekli değiştirilen bir kavram” kategorisindedir.

Çoklar vd. (2010), “Bilgisayar Mühendisliği ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Son Sınıf Öğrencilerinin Bilgisayar Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Mecazlar” adlı çalışmalarında, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ve Bilgisayar Mühendisliği bölümlerinin son sınıflarında bulunan öğrencilerin bilgisayara yönelik oluşturdukları mecazların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Her iki bölümde öğrenim gören 67 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Katılımcılar 47 adet farklı mecaz oluşturmuştur. Veriler anket yolu ile toplanmıştır. Ortaya çıkan mecazlar, iki bölüm öğrencileri için de aynı kategorilerde bulunmaktadır. Veriler analiz edildiğinde mühendislik bölümü öğrencilerinin bilgisayarın daha çok yapısal özellikleri ile ilgili mecazlar oluşturdukları, eğitimle alakalı mecazları kullanmadıkları belirlenmiştir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin ise mühendislik bölümü öğrencilerinden daha değişik mecazlar oluşturdukları, daha çok bilgisayarın işlevleri ile ilgili mecazlar ürettikleri belirlenmiştir. Bulgulara göre, iki bölümün son sınıfında okuyan öğrencilerine göre bilgisayar, yeni bir çağ başlatan bir semboldür. Ayrıca bazı öğrencilerin olumsuz tutum geliştirdiklerine de rastlanmıştır ancak bu çok düşük bir oranda çıkmıştır.

Mcdermott (2003)’un farklı iş kollarında bulunan kişilerin bilgisayar programlarına ilişkin ürettikleri mecazların belirlenmesine yönelik yaptığı çalışmada; bilgisayar programını mühendis binaya, bilgisayar uzmanı algoritmaya, matematikçi hesap makinesine, dilbilimci tercümece, yazar bir kitaba ve müzisyen bir melodiye benzetmiştir (Aktaran: Çoklar vd., 2010).

Saban (2011), olgubilim deseninde yürüttüğü çalışmada “okul” ve “bilgisayar öğretmeni” kavramlarına yönelik son sınıfta öğrenime devam eden bilgisayar öğretmeni adaylarının algılarını metaforlar vasıtasıyla araştırmıştır. Araştırmaya son sınıfta bulunan toplam 45 öğrenci katılmıştır. İçerik analizi yönteminden yararlanılarak ortaya çıkan veriler çözümlenmiştir. Ortaya çıkan

bulgulara göre, “okul” kavramına yönelik öğretmen adayları tarafından 33 adet geçerli metafor oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforların 17 tanesi katılımcıların ideallerindeki okulları belirtirken, 16 tanesi ise katılımcıların deneyim yaşadıkları okulları yansıtmaktadır. Geliştirilen 33 adet metafor kategorilere ayrılmış ve bu metaforlardan 9 adet kategori oluşturulmuştur. Diğer kavram olan “bilgisayar öğretmeni” için ise katılımcılar tarafından 21 adet geçerli metafor geliştirilmiştir. Geliştirilen metaforların 11 tanesi katılımcıların ideallerindeki bilgisayar öğretmenlerini ifade ederken, 10 tanesi de katılımcılar tarafından tecrübe edilen bilgisayar öğretmenlerini yansıtmıştır. Geliştirilen 21 adet metafor kategorilere ayrılmış ve ortaya 6 adet kategori çıkmıştır. Bulgulara göre, katılımcılar tarafından tecrübe edilen okullar ve bilgisayar öğretmenleri için yalnız öğretme merkezli metaforlar geliştirilirken, katılımcıların ideallerinde olan okullar ve bilgisayar öğretmenleri için hem öğretme merkezli hem de öğrenme merkezli metaforlar geliştirildiği tespit edilmiştir.

Dündar ve Karaca (2013), “Formasyon Öğrencilerinin ‘Pedagojik Formasyon Programı’na İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar” adlı çalışmalarında pedagojik formasyona yönelik formasyon eğitimi sertifika programı öğrencilerinin algılarını metaforlar vasıtasıyla tespit etmeyi amaçlamışlardır. Olgubilim deseninde yapılan araştırmaya toplam 147 öğrenci katılmıştır. Veriler her bir öğrencinin “Formasyon ...gibidir, çünkü ...” cümlesini tamamlamalarıyla elde edilmiştir. Nitel ve nicel veri analizi yöntemleri ile toplanan veriler çözümlenmiştir. Öğrenciler pedagojik formasyon hakkında 72 adet metafor üretmişlerdir. Metaforlar incelendiğinde öğrencilerin formasyon eğitimi ile ilgili olumlu ve olumsuz bakış açılarının olduğu belirlenmiştir. Üretilen metaforlar benzer özellikleri açısından 7 adet kategori altında toplanmıştır. En çok metafor “bir zorunluluk olarak formasyon” kategorisinde toplanmıştır. “Depresyon kaynağı olarak formasyon” kategorisi ise en az metaforun bulunduğu kategori olmuştur. Araştırma bulgularına göre formasyon eğitimine öğrenciler zorunlu devam ettikleri düşüncesinde oldukları belirlenmiştir.

Hacıfazlıoğlu vd. (2011), yaptıkları “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliğine İlişkin Algıları” adlı çalışmalarında teknoloji liderliğine yönelik okul

yöneticilerinin algılarını metaforlar vasıtasıyla ile belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada nitel ve nicel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 111 tane okul yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmanın bulgularına göre teknoloji liderliği hakkında okul yöneticileri tarafından üretilen metaforlar, “vizyoner liderlik, dönüşümcü liderlik, sistematik gelişim, öğrenme kültürü, yansıtıcı uygulama” olarak 5 kategori altında toplanmıştır. Ayrıca yöneticiler tarafından en çok tekrarlanan metaforların; bukalemun, beyin, güneş, arı, deniz, inek, komutan, kutup yıldızı metaforlarının olduğu görülmüştür.

Saban (2008), “Okula İlişkin Metaforlar” adlı yaptığı araştırmasında, okul kavramına yönelik öğretmenler ile öğretmen adaylarının düşündükleri metaforları ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Araştırma ilköğretim birinci kademedeki 1204 öğrenci, 85 öğretmen ve 420 öğretmen adayı olmak üzere toplam 1709 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, “Okul ...gibidir, çünkü ...” ifadesinin katılımcılar tarafından tamamlanmasıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde nicel ve nitel araştırma tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda toplamda 74 tane geçerli metafor üretilmiştir. Ortak özellikleri açısından incelenen metaforlar 10 tane kavramsal kategoride toplanmıştır. Elde edilen 10 farklı kavramsal kategori, katılımcıların türü ve araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyleri bakımından incelendiğinde birbirleri ile önemli farklılıklar belirlenmiştir.

Mete (2013), “Okul Uygulaması Dersine Yönelik Öğretmen Adayı, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Sahip Oldukları Metaforlar” adlı araştırmasında okul uygulama dersine yönelik sahip olunan metaforları belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma 174 öğretmen adayı, 106 öğretmen ve 54 okul yöneticisi olmak üzere toplam 334 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Katılanların her birinin “okul uygulaması dersi.....gibidir, çünkü....” cümlesini tamamlamalarıyla veriler elde edilmiştir. Toplanan veriler, nicel ve nitel veri çözümleme yöntemlerinden faydalanılarak çözümlenmiştir. Analiz sonunda ki bulgulara göre, geliştirilen 44 adet farklı metafordan, “tiyatro, laboratuvar, ilk adım, boş ders, formalite, ayna, biçimlendiricilik ve yetim” olmak üzere 8 adet kavramsal kategori oluşturulmuştur. Katılımcı türü, branşı ve cinsiyeti bakımından ortaya çıkan kategorilerin farklılaştığı

görülmüştür. Araştırmada ortaya çıkan metaforların 157 tanesi olumlu iken, 177 tanesi ise olumsuz niteliktedir.

Eren vd. (2014), yaptıkları çalışmada ortaokul öğrencilerinin Facebook algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Nitel araştırma tekniği ile yapılan araştırmada olgubilim deseninden yararlanılmıştır. Araştırmaya bir ortaokulda öğrenim gören 144 tane öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin “Facebook ...gibidir çünkü ...” ibaresini tamamlamaları ile elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz edilen verilerin sonucunda 37 adet metafor geliştirilmiştir. Ortak nitelikleri bakımından metaforlar gruplanmış ve sonuçta 5 tane farklı kategori oluşmuştur. “Arkadaş” metaforu en sık tekrar edilen metafor olurken, en fazla metafor “yarar sağlayan bir araç olarak Facebook” kategorisinde bulunmaktadır. Araştırma sonucunda, Facebook hakkında ortaokul öğrencilerinin genel olarak olumlu düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında, Facebook için kötülük kaynağı ve bağımlılık gibi olumsuz algılarında olduğu belirlenmiştir.

Şahin ve Baturay (2013), “Ortaöğretim Öğrencilerinin İnternet Kavramına İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması” adlı çalışmasında öğrencilerin internet kavramına ilişkin metaforları belirlemek ve analiz etmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 251 tane öğrenci katılmıştır. Çalışmanın verileri “İnternet..... gibidir/benzer, çünkü.....” İfadesinin bulunduğu formlar aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmada nitel araştırma tekniği ve olgubilim deseninden yararlanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin tarafından geliştirilen toplam 92 adet geçerli metafor 8 farklı kategoride toplanmıştır. İnterneti en fazla “bilgi kaynağı” olarak algılayan 15-18 yaş aralığında bulunan öğrenciler, interneti en az “iletişim aracı” olarak algılamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin genel olarak internet hakkında olumlu anlamda metaforlar ürettikleri görülmüştür. “Zarar veren ve bağımlılık yaratan internet” kategorisinde olumsuz metaforların toplandığı görülmüştür.

Asaman (2013), “Özel Eğitim Kurumlarındaki Öğretmen ve Öğrencilerin Birbirlerine Yönelik Metaforik Algıları” adlı yüksek lisans tezinde ilköğretim ikinci

kademe, görme ve işitme engelli öğrencilerin “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına yönelik algılarının; bu öğrencilerin derslerine giren öğretmenlerin ise görme engelliler okulunda çalışan öğretmenler için “görme engelli öğrenci”, “öğrenci”, “görme engelli öğrencilerin öğretmeni”, “öğretmen” kavramlarına ilişkin algılarının; işitme engelliler okulunda çalışan öğretmenler için “işitme engelli öğrenci”, “öğrenci”, “işitme engelli öğrencilerin öğretmeni” ve “öğretmen” kavramlarına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarılmasını hedeflemiştir. Araştırma İşitme Engelliler ve Görme Engelliler İlköğretim Okullarında öğrenim gören 79 öğrenci, yine aynı okullarda çalışan 50 özel eğitim öğretmenleri, işitme engelliler sınıf öğretmenleri, görme engelliler sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri ve idareciler olmak üzere toplamda 129 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Verilerin toplanması ve analizi için nitel yöntemlerden yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları, görme ve işitme engelli öğrencilerin, “öğretmeni” ilk sırada bilgi kaynağı olarak, “öğrenciyi” ise yardım eden gördüklerini ortaya koymaktadır. İşitme engelli öğrencilerin öğretmenlerinin, işitme engelli öğrencileri en çok keşfedilen; engelsiz öğrenciyi, bilgi ile doldurulan; işitme engelli öğrencilerin öğretmenini, sabreden; öğretmeni ise yön veren/yol gösteren olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Görme engelli öğrencilerin öğretmenlerinin ise, görme engelli öğrencileri ve engelsiz öğrencileri en çok şekil verilen; görme engelli öğrencilerin öğretmenini ve öğretmeni de ilk sırada yön veren/yol gösteren olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Çalışma sonucunda metaforlardan yararlanılarak işitme ve görme engelli öğrencilerin ve öğretmenlerinin algılarının belirlenebileceği tespit edilmiştir.

Yalçın (2011), “İlköğretim Okullarında Okul Müdürüne İlişkin Metaforik Algılar” isimli çalışmasında öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilerin okul müdürleri hakkında algılarını metaforlardan yararlanarak belirlemeyi amaçlamıştır. Veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma verilerini toplarken 2 uygulama yapılmıştır. Birincisinde “Okul müdürü.....benzer; çünkü.....” ifadesinin tamamlanması istenmiş ve sonucunda okul müdürünü, öğretmenler ve yöneticiler yönlendirici olarak; öğrenciler daha çok olumsuzluk unsuru; veliler güven verici ve

koruyucu olarak nitelendirildikleri bulgularına ulaşılmıştır. Birinci yapılan uygulamada öğrencilerin “okul müdürü” hakkında düşüncelerini yansıtan bir resim yapmaları istenmiştir. Öğrencilerin çizimleri incelendiğinde müdürlerin; kaba, sıklıkla şiddet uygulayan, sert ve baskıcı kişiler olarak çizildikleri belirlenmiştir. Uygulamanın ikincisinde ise kendilerine sunulan metaforlardan istediklerini tercih edip “Okul müdürü....benzer; çünkü.....” ibaresini tamamlamaları yöntemiyle veriler toplanmıştır. Bu uygulamanın neticesinde ise okul müdürlerini, yöneticiler, öğretmenler ve veliler, yönlendirici ve yol gösterici olarak algılamışlar, öğrenciler ise okul müdürlerini en fazla yönetim odağı olarak algılamışlardır. Araştırma sonucunda, her iki uygulamada da ortalamanın üzerinde geliştirilen metaforların olumlu olduğu; böylece katılımcıların okul müdürlerine yönelik genel olarak algılarının olumlu şekilde olduğu ortaya çıkmıştır.

Töremen ve Döş (2009), yaptıkları çalışmada müfettişler hakkında öğretmenlerin algılarını metaforlar yardımı ile belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada 418 tane anket analiz edilmiştir. Ankette nedenleriyle beraber 31 adet metafor ve bir açık uçlu soru yöneltilmiştir. Ankette bulunan soru “Sizce müfettiş... benzer. Çünkü...” biçiminde sorulmuş ve katılımcıların cevaplama istenmiştir. Araştırma sonunda toplam 123 geçerli metafor üretildiği saptanmıştır. Sonuç olarak oluşturulan metaforlara bakılınca çoğunlukla olumsuz benzetmelerin olduğu sonucuna varılmıştır. 76 tane olumsuz (adaletsiz patron, Azrail, biber salçası vb.), 20 tane hem olumlu hem de olumsuz (ay, ayna, ışık, kayınvalide vb.), 8 tane de müfettişlere ihtiyaç olmadığı (modası geçmiş giysi, kadro dışı futbolcu, çarpmadaki bir sayısı vb.) şeklinde benzetmeler ortaya çıkmıştır. Yalnızca 12 tane olumlu anlamı olan (ay, mum, pusula vb.) benzetmeler olduğu görülmüştür. Diğer 7 tane metafor ise ya aynı manada üretilmiş ya da üretilirken sebep söylenmemiştir.

Bektaş vd. (2014), “İlkokul ve Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerinde Metaforik Algı Olarak Kitap” adlı çalışmalarında kitap kavramına yönelik 4. ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin oluşturdukları metaforları incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya ilkökul 4. sınıfta ve ortaokul 8. sınıfta bulunan 515 tane öğrenci katılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma

sonunda öğrenciler tarafından üretilen 185 geçerli metafordan 8 adet kavramsal kategori ortaya çıkmıştır. Bu kategorilerde en çok metafor “bilgi kaynağı olarak kitap” kategorisinde toplanmıştır. En az metafor ise “çizgi kahraman olarak kitap” kategorisindedir. Araştırmaya katılan öğrenci sayıları birbirlerine yakın olmasına rağmen 4. sınıfta bulunan öğrencilerin 8. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla sayıda metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Kitap hakkında üretilen metaforlar irdelendiğinde ortaya çıkan 185 tane metafordan 21 tanesinin her iki sınıfta öğrenim gören öğrenciler tarafından benzer aktarıldığı görülmüştür.

Aydın (2010), “Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar” adlı çalışmasında coğrafya kavramına yönelik ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin zihinsel imgelerini metaforlar vasıtasıyla belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada çalışma grubunu 110 tane lise öğrencisi oluşturmuştur. Veriler, öğrencilerin “Coğrafya... gibidir; çünkü...” ifadesini tamamlamalarıyla toplanmıştır. Çalışmada olgubilim deseni kullanılırken, toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre; lise öğrencileri tarafından coğrafya hakkında 44 tane geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforların 30 tanesi sadece bir öğrenci tarafından geliştirilmiştir. Ortak nitelikleri bakımından incelenen metaforlardan 8 tane kategori oluşturulmuştur. Bunlar; “mekânın, bilginin, yaşamın, sonsuzluğun, kıymetin, değişimin ve gelişimin, kılavuzun ve zorunluluğun” ifadesi olarak coğrafyadır. Çalışma sonucunda, Coğrafya kavramına yönelik lise öğrencilerinin sahip oldukları algıları tespit etmekte metaforların önemli bir araştırma yöntemi olduğu belirlenmiştir.

Geçit ve Gençler (2011)’in sınıf öğretmenliği bölümünün 1. sınıfında okuyan öğrencilerin coğrafya hakkında algılarını metaforlar yoluyla belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmaya 130 öğrenci katılmıştır. Nitel özellikte olan araştırmada veriler, katılımcıların “Coğrafya gibidir; çünkü.....” ibaresini tamamlamalarıyla toplanmıştır. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada 52 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlar, belirli özelliklerine göre incelendiğinde 10 tane kategoride toplanmışlardır. Geliştirilen bütün metaforların yaklaşık %75’i “yönlendirici ve yol gösterici olarak coğrafya,

yaşam ve yaşam kaynağı olarak coğrafya, tamamlayıcı öğelerin birleşimi olarak coğrafya, yaşanılan yer, mekân olarak coğrafya” isimli 4 kategoride toplanmıştır. Çıkan bu sonuç, öğrencilerin coğrafya hakkında bildiklerinin ve algıladıklarının genel anlamda olumlu olduğunu fakat çağdaş coğrafya düşünceden uzak olduklarını göstermiştir.

Ada (2013), “Öğrencilerin Matematik Dersine ve Matematik Öğretmenine Yönelik Algılarının Metaforlar Yardımıyla Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin matematik öğretmenine ilişkin algılarını metaforlar vasıtasıyla belirlenmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 640 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin, 61 tanesi 6. sınıf, 235 tanesi 7. sınıf, 344 tanesi ise 8. sınıfta öğrenim görmekte olup; 293 tanesi erkek, 347 tanesi ise kızdır. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çalışma grubundan “Matematik ...dır; çünkü ...” ifadesini tamamlamaları söylenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın neticesine göre matematik dersi hakkında algıların belirlenmesi için toplanan verilerden “aşamalı bir ders olarak matematik, birçok konuyu içeren bir ders olarak matematik, kolay-eğlenceli bir ders olarak matematik, zekâ gerektiren bir ders olarak matematik, zor-sıkıcı bir ders olarak matematik” temaları oluşmuştur. Bulgulara bakıldığında en fazla seçilen temanın “zor-sıkıcı bir ders olarak matematik” teması olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırma bulgularında, sınıf seviyesi ve babanın eğitim düzeyi yükseldikçe matematik ve matematik öğretmeni hakkında algıların olumsuzlaştığı sonuçları tespit edilmiştir.

Koçak (2011)’ın, okul müdürlerinin; öğrencilik, öğretmenlik ve müdürlük zamanlarındaki okul yöneticiliği algılarını metaforlar yardımıyla ortaya çıkararak; öğrencilikten, öğretmenliğe ve müdürlüğe geçiş sürecinde okul yöneticiliği algılarındaki değişimi belirlemek amacı ile yaptığı yüksek lisans tezine 46 ilköğretim ve ortaöğretim okulunda görevli okul müdürleri katılmıştır. Araştırmada veriler görüşme yöntemi kullanılarak toplanmış, toplanan veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre okul müdürlerinin, öğrencilik yıllarında, okul yöneticiliğini; “sert, baskıcı ve ulaşılamaz bir konum”, öğretmenlik yıllarında; “sorun çözücü olma, liderlik, gereksiz bir makam, yönlendirilen ve kullanılan”,

müdür olduktan sonra ise; “yönlendiricilik ve liderlik” ile “sorun çözücü, zor ve fedakarlık isteyen bir iş” olarak algıladıkları sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak okul müdürlerinin öğrencilikten, öğretmenliğe ve müdürlüğe geçiş sürecinde, okul yöneticiliğine ilişkin algılarının olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir.

Yılmaz vd. (2014), okul yöneticilerinin okul öncesi öğretmenlerine ve çocuklara ilişkin algılarını belirlemeye yönelik metaforik bir çalışma yapmışlardır. Çalışma grubunu 130 okul yöneticisi oluşturmuştur. Araştırma bulgularına göre toplam 5 adet kategori oluşmuştur. Bu kategorilere göre; okul yöneticileri okul öncesi öğretmenlerini, “aile bireylerinden birisi olarak”, “eşya araç-gereç olarak”, “öğretmenlik dışı meslek olarak” ve “doğadaki öğeler olarak” algılamaktadırlar. Ayrıca algılara yönelik “kategorisizler” olarak da bir tema oluşmuştur. Yine çocuk kavramına yönelik yöneticilerin algıları aktaran metaforlardan da 5 adet kategori elde edilmiştir. Bu kategorilere göre yöneticiler, “doğadaki bitkiler olarak”, “işlenmesi ve şekillenmesi gereken madde olarak”, “eşya araç-gereç olarak”, “değerli ürün ve maddeler olarak”, “doğüstü varlık veya hayvanlar olarak” çocukları algılamaktadırlar.

Güneyli ve Özkul (2013)’un bilgisayar hakkında tarih ve Türkçe öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforları betimleyerek bilgisayarı nasıl anlamlandırdıklarını tespit etmek ve bilgisayarın ne olduğu hakkında veri toplamak amacıyla yaptıkları çalışmanın katılımcıları 128 öğrencidir. Araştırmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları olan tarih ve Türkçe öğretmeni adayları, “bilgisayar” hakkında düşüncelerini aktarmak için “Bilgisayarı, canlı ya da cansız herhangi bir şeye benzetecek olsaydınız, bu ne olurdu? Neden?” sorusunu cevaplamışlardır. Bu veriye ulaşmak için “Bilgisayar benzer; çünkü,” ibaresini tamamlamaları söylenmiştir. Araştırmada 4 kişinin görüşü değerlendirmeye alınmamış, 124 öğrenci 47 farklı metafor üretmiştir. En çok kullanılan metaforlar sırasıyla “beyin” ve “insan” dır. Araştırma sonunda metaforlar 3 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler: İşlev kategorisi, değer kategorisi ve fiziksel yapı boyutudur.

Özdemir ve Akkaya (2013)'nin "Genel Lise Öğrenci ve Öğretmenlerinin Okul ve İdeal Okul Algılarının Metafor Yoluyla Analizi" adlı araştırmasında, genel lise öğretmenlerin ve öğrencilerin okul algılarını ve ideal okul yaşantısıyla ilgili olarak düşüncelerini metaforlar vasıtasıyla belirlemek amaçlamıştır. Araştırmaya 576 öğrenci ve 55 öğretmen katılmıştır. Katılımcılara "Okul'u neye benzetirsiniz?, Niçin?" ve "İdeal Okul'u neye benzetirsiniz?, Niçin?" soruları yöneltilmiştir. Araştırmada elde edilen verilere göre "okul" kavramı hakkında 10 adet, "ideal okul" kavramı hakkında 8 adet kategori oluşturulmuştur. Çalışmada "okul" hakkında "hapishane" metaforunun çok sıklıkta kullanılması dikkat çekmiştir. Ayrıca okul için "ev/aile" metaforunda en fazla kullanılan ikinci metafor olmuştur. Katılımcılar "ideal okulu" ise "güven, heyecan, mutluluk ve bilgi veren" bir yer şeklinde düşünmektedirler.

Erdemir, 2009 yılında 5. sınıf öğrencilerinin bilgisayar kavramına yükledikleri anlamları ortaya çıkartmak üzere nitel bir araştırma yapmıştır. Beyin fırtınası tekniği kullanılarak hazırlanan soruların öğrencilere sorulmasıyla veriler elde edilmiştir. Öğrencilerin algıladıkları kavramları belirlemek için, veriler her soruya göre hazırlanmış, bunlarla yönelik kavram haritaları oluşturulmuştur. Ayrıca ortaya çıkan kavramlardan metafor olanlar belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma grubu 100 öğrenciden oluşmuştur. Çocukların, "Bilgisayar denilince aklınıza neler gelmektedir?" sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde, bilgisayar kavramına daha çok işlevsel anlamda metaforlar yükledikleri görülmüştür. Cevaplardan "bilgi", "msn (mesajlaşmak)", "müzik", "hoparlör" vb. gibi bilgisayarın sağlamış olduğu işlevler örnek olarak verilebilir. Çocukların yapısal anlamda da bilgisayar kavramına metaforik anlamlar yükledikleri belirlenmiştir. Örneğin "elektrik", "büyük bir kütüphane" vb. gibi verilebilir. Araştırma sonuçlarına göre, İlköğretim 5. sınıf çocuklarının bazı sorulara verdikleri cevaplarda metaforların yer aldığı görülürken, bazı sorularda hiç metafor kullanmadıkları tespit edilmiştir. Elde edilen cevaplara göre çocukların kavramlara yapı, metonimi, kişileştirme ve işlevsel metaforları yükledikleri belirlenmiştir.

Aydoğdu (2008), yapmış olduğu yüksek lisans tezinde okul ve ideal okula yönelik ilköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin algılarını metaforlar yardımıyla tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya toplam 1515 öğrenci ve 69 ilköğretim öğretmeni katılmıştır. 8 adet açık uçlu sorunun katılımcılara yöneltilmesiyle veriler toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulgularında ilköğretim okullarının esas işlevleri, bilgi vermek, yeni nesli yetiştirmek ve şekillendirmek, güven vermektir. Öğretmenlerin esas görevleri ise bilgi aktarmak, yeni nesli yetiştirmek ve şekillendirmek, korumak ve güven vermektir. Büyüme/yetişme, otoriteye uymak, bilgi almak, öğretmenin istediği şekle girmek, düzenli ve disiplinli bir şekilde çalışmak ise öğrencilerin rolleridir. Öğrenci ve öğretmenlerin büyük kısmının okul yöneticileri ile ilgili algılarının kaba, zararlı, aşırı otoriter kişiler olduğu yönünde olduğu görülmüştür. İdeal okulun esas fonksiyonları ise bilgi vermek, bilgi vermenin yanında eğlendirmek, yeni nesli yetiştirmek ve güven vermek olarak algılandığı belirlenmiştir.

Fidan, 2014 yılında yapmış olduğu araştırmada metaforlar yardımıyla sosyal ağ ve teknoloji kavramı hakkında öğretmen adaylarının algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya farklı branşlardan toplam 176 adet öğretmen aday katılmış; veriler, “Teknoloji.....gibidir, çünkü.....” ve “Sosyal ağ.....gibidir, çünkü....” ifadelerinin bulunduğu bir form vasıtasıyla elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, teknoloji hakkında öğretmen adayları 82 adet farklı metafor geliştirmişler ve bu metaforlar 8 adet kategoride toplanmıştır. Öğretmen adayları sosyal ağ hakkında ise 108 adet farklı metafor geliştirmişler ve bu metaforlar 9 adet kategori altında toplanmıştır. Katılımcıların teknoloji için en sık tekrar ettiği metafor “çocuk” olmuştur. Sosyal ağ için ise en çok tekrar edilen metaforlar, aynı sayıda söylenmiş olan “bataklık” ve “dil” metaforlarıdır.

Kelleci (2014), yaptığı araştırmada “iklim” kavramı hakkında sınıf öğretmeni adaylarının metaforlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. 457 adet sınıf öğretmeni adayının katılımcı olduğu çalışmada, katılımcılara “Ben iklimi benzetiyorum. Çünkü.....” ifadesinin bulunduğu anket doldurtulmuştur.

Fenomenografi tekniğinden yararlanılan araştırmada, öğretmen adayları tarafından 125 adet metafor üretilmiştir. 10 adet kategori altında toplanan metaforlar içinde en sık söylenen metafor 149 kez tekrar edilen “insan” olmuştur.

Korkut ve Keskin (2016), kariyer kavramı hakkında üniversitede öğrenim gören öğrencilerin algılarını metaforik analiz yöntemiyle tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışma grubunu 125 tane işletme bölümünde okuyan öğrenci oluşturmuştur. Veriler nitel teknikler kullanılarak toplanırken, öğrenciler “Kariyer.....gibidir, çünkü.....” ibaresini tamamlamışlardır. Verilerin analiz sürecinde, metaforlar belirlenmiş ardından sınıflandırılmıştır. Bu işlemden sonra kategoriler geliştirilmiş sonra da geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. 10 adet kategori altında toplanan üretilmiş 70 adet metafordan, en sık “ağaç” metaforu tekrar edilmiştir. Metaforlar arasında olumsuz algıların olduğu da görülmüştür.

“Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Akademisyenlerin Çokkültürlü Eğitim Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” isimli çalışmada Günay vd. (2015), çeşitli eğitim fakültelerinden akademisyenlerin çokkültürlü eğitim hakkında metaforlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. “Çokkültürlü eğitim bir ... benzer, çünkü ...” ifadesi katılımcılar tarafından tamamlanarak toplanan veriler, nitel ve nicel analiz yöntemleriyle çözümlenmiştir. 323 adet akademisyen tarafından 103 adet metafor ortaya çıkmıştır. Üretilen metaforlar 7 adet kategoride gruplanmıştır. Bulgulara göre çokkültürlü eğitim hakkında katılımcılar çoğunlukla olumlu bakış açısına sahiptir. “Gökkuşaağı” akademisyenler tarafından çokkültürlü eğitim için en fazla kullanılan mecaz olmuştur.

Şenyuva ve Kaya (2013), yaptıkları çalışmada hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin internet kavramı hakkında algılarını tespit etmek için metaforlardan yararlanmışlardır. Veriler için 500 tane öğrenci algılarını ifade etmek için “İnternet gibidir; çünkü” ifadesini tamamlamışlardır. Verilerin çözümlenmesi amacıyla nitel ve nicel yöntemlerden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılanlar 204 tane geçerli olan metafor üretmişlerdir. “Kütüphane, dünya, kitap” metaforları en çok tekrar edilen ilk üç sıradaki metafor olmuşlardır. Ortak özelliklere sahip olmaları bakımından metaforlar 10 adet kategoride

gruplanmışlardır. “Bilgi kaynağı olarak internet ve ikinci zararlı bir araç olarak internet” kategorileri gruplanan metaforlar bakımından ilk iki sırada bulunmaktadır. Elde edilen bulgulara göre, internet hemşirelik öğrencilerinin birçoğu tarafından bilgi kaynağı olarak algılanmaktadır. Üretilen metaforlar incelendiğinde öğrencilerin internetin zararları konusunda da bilgi sahibi oldukları görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışmanın bu bölümünde çalışmanın amacı, deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi hakkında bilgiler sunulmuştur.

3. YÖNTEM

3.1. Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların “Bilgisayar” kavramına yönelik algılarının metaforlar yardımıyla belirlenmesidir.

3.2. Çalışmanın Deseni

Çalışmada nitel araştırma modellerinden olan olgubilim (fenomenografi) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışımızın olmadığı olgulara dikkat göstermektir. Tam olarak anlamını kavrayamadığımız aynı zamanda bize tamamen yabancı olmayan olguları araştırmayı hedefleyen çalışmalar için olgubilim deseni uygun olmaktadır. Olgubilim deseninin kullanıldığı araştırmalarda veri sağlayıcıları araştırmanın konusu olan olguyu yaşayan ve bu olguyu ortaya çıkarabilecek veya dışarıya yansıtabilecek bireylerdir. Olgubilim çalışmalarında veri analizinde, anlamları ve yaşantıları tespit etmek hedeflenmekte olup, bu araştırmalarda verilerin toplanması için başlıca araç görüşmedir. Olgubilim araştırmalarında kesin ve genellenebilir neticeler ortaya çıkmayabilir fakat bir olguyu daha iyi anlamamıza ve tanımamıza yardımcı olacak açıklamalar, yaşantılar ve örnekler bulunabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3.3. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, Konya il merkezinde okul öncesi eğitim hizmeti veren bir devlet okuluna devam eden 2010 doğumlu 50 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırma yapılan okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı üst seviyede olup, okulun veli profili eğitim ve ekonomi yönünden yüksek seviyededir.

Bütün öğrencilerin sınıflarında bilgisayar bulunmakla beraber 45 öğrenci evinde bilgisayar bulunduğunu söylemiş, 4 öğrenci babasının iş yerinde bilgisayar bulunduğunu belirtmiş, 1 öğrenci ise evinde veya ailesinin işyerinde bilgisayar bulunmadığını ifade etmiştir. Öğrenciler evlerinde veya ebeveynlerinin işyerlerinde bilgisayar başına oturmakta olup, 10 öğrenci hiç bilgisayar kullanmadığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 28 tanesi erkek, 22 tanesi kızdır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	Öğrenci Numarası	f	%
Erkek	1, 2, 3, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 32, 38, 39, 40, 42, 46, 49, 50	28	56
Kız	4, 5, 6, 10, 13, 17, 20, 26, 27, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 41, 43, 44, 45, 47, 48	22	44
Toplam		50	100

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması için uzman görüşüne de başvurularak 5 sorudan oluşan veri toplama aracı hazırlanmıştır. Uzman görüşleriyle onay alınarak kapsam geçerliği

sağlanan veri toplama aracının, uygulanması için İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır.

Veri toplama aracı görüşme formu olup, öğrencilerle bire bir görüşülerek formda bulunan aşağıdaki sorular sorulmuş ve verilen cevaplar forma yazılmıştır.

1. Eviniz de bilgisayar var mı?
2. Bilgisayar kullanıyor musun?
3. Bilgisayar kullanmayı nereden öğrendin?
4. Bilgisayarda en çok ne yapmayı seversin?
5. Sence bilgisayar ne gibidir/neye benzer? Peki neden gibidir/benzer?

Araştırmanın temel sorusu olan 5. soru sorulmadan önce sohbet eder şekilde öğrencinin zihnini hazırlayacak olan ilk 4 soru öğrencilere sorulmuştur. Sorulan ilk 4 soru hazırlayıcı sorular olup bu sorulara verilen cevaplar veri analizinde dikkate alınmamıştır.

Görüşmeler okulun müsait olan boş sınıflarında bireysel olarak gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere görüşme esnasında isimleriyle hitap edilmiş, fakat araştırma formuna isimleri yazılmamış, formda öğrenciler numaralandırılarak *öğrenci 1, öğrenci 2...* şeklinde adlandırılmıştır. İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından onaylanan görüşme formu Ek-1’de gösterilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Toplanan verilerin analizinde ve yorumlanmasında içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2011)’e göre içerik analizi yönteminde esas hedef, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır.

Verilerin analizinde izlenen aşamalar şu şekilde gerçekleşmiştir:

Tasnif etme ve kodlama aşaması: Bu aşamada tüm formlar okunup incelenmiş ve araştırma için uygun olmayan formlar elenmiştir. İnceleme sürecinde

görülmüştür ki, dört öğrenci herhangi bir metafor imgesi üretmeden bilgisayar kavramını anlatmaya çalışmış, bir öğrenci ise ürettiği metaforun sebebini açıklamamıştır. Üç öğrencinin ise ikişer adet metafor ürettikleri saptanmıştır.

Toplanan verilerin bilgisayar ortamına aktarılması aşaması: Veriler aynı anda görülebilmesi için Excell programına aktarılmıştır. Bu işlem kavramsal olarak gruplama işlemine yardımcı olması için yapılmıştır.

Kategori oluşturma aşaması: Ortaya çıkan metaforlar nitelikleri bakımından incelenmiştir. Geçerli olan 48 adet metafor 2 kavramsal kategori altında gruplanmıştır. Bu sırada bazı öğrencilerin ürettikleri aynı anlamı veren metaforlar birleştirilmiştir. Örneğin “kağıt” ile “katlanmış kağıt”, “telefon” ile “cep telefonu” ve “ipad” ile “tablet” metaforları aynı anlamı verdikleri için bu metaforlar tek bir metafor imgesi altında toplanmıştır.

Geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanması: Nitel olarak gerçekleştirilen bir çalışmada, elde edilen verilerin ayrıntılı olarak raporlaştırılması ve araştırmayı gerçekleştirenin sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması geçerliğin önemli kriterleri arasındadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla verilerin çözümlenmesi için izlenen aşamalar detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Araştırmada ortaya çıkan kategorileri temsil eden metaforların tamamı bulgular kısmında belirtilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliği için, oluşturulan 2 kavramsal kategorinin ortaya çıkan metaforları yansıtıp yansıtmadığına yönelik uzman incelemesi yapıp, görüş alınmıştır. Bu aşamada, oluşturulan kavramsal kategoriler ve kategoriler altındaki metaforlar konusunda uzman kişi ile araştırmacı arasındaki yanıtlar karşılaştırılmıştır. Toplam üretilen 48 metafor içinde 3 metafor (*üç boyutlu sinema, teknoloji, konuşan ağız*) konusunda görüş ayrılığı olmuştur. Araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman (1994) tarafından belirtilen “Görüş Birliği / (Görüş Ayrılığı+Görüş Birliği)*100” formülü ile %93 olarak hesaplanmıştır. Araştırma için güvenilirlik hesabının %70’in üzerinde sonuçlanması güvenilir kabul edilir (Miles ve Huberman, 1994).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmadan toplanan veriler ile ilgili yapılan istatistiksel ve içerik analizlerinin sonuçları ve bu sonuçlara ait yorumlar sunulmuştur.

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Metaforik Algıları

Okul öncesi eğitim öğrencilerinin algılarına göre bilgisayar kavramına ilişkin 45 öğrenciden toplam 19 adet farklı metafor ortaya çıkmıştır. Öğrenciler toplamda ise 48 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Öğrenciler tarafından en fazla tekrar edilen metafor 12 kez tekrarlanan “tablet” olmuştur.

Öğrencilerden üçü, ikişer adet metafor üretmiştir. 4 öğrenci metafor üretememiş, 1 öğrenci ise ürettiği metaforu nedene bağlayamamıştır. Bu öğrencilerin görüşleri değerlendirmeye alınmamıştır. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlara ait bilgiler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Okul Öncesi Eğitim Öğrencilerinin Bilgisayar Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımları

Sıra No	Metafor Adı	f	%
1	Tablet	12	25
2	Televizyon	7	14,58
3	Dikdörtgen	5	10,42
4	Kare	3	6,25
5	Kitap	3	6,25
6	Telefon	2	4,17
7	Kağıt	2	4,17
8	Koltuk	2	4,17
9	Ayna	2	4,17

10	Oyuncak	1	2,08
11	Duvar	1	2,08
12	Kare Kafalı Adam	1	2,08
13	Kutu	1	2,08
14	Konuşan Ağız	1	2,08
15	Teknoloji	1	2,08
16	Büyük Ekran	1	2,08
17	Bilmece Kağıdı	1	2,08
18	Oyun Aleti	1	2,08
19	Üç Boyutlu Sinema	1	2,08
TOPLAM		48	100

4.2. Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Ürettikleri Metaforların Özellikleri Bakımından Kavramsal Kategoriler Altında Toplanması

Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar toplam 2 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategorilerden “görünüş olarak bilgisayar” kategorisi en fazla metafora sahip kategoridir. Diğer oluşturulan kategori ise “işlevsel olarak bilgisayar” kategorisidir. Oluşturulan kategoriler Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3: Öğrenciler Tarafından Üretilen Metaforların Ait Oldukları Kategoriler

Kategoriler	Metafor (Frekans)	Metafor Sayısı	Toplam Metafor Frekansı	%
1. Görünüş Olarak Bilgisayar	Tablet (8), Dikdörtgen (5), Televizyon (3), Kare (3), Kağıt (2), Kitap (2), Koltuk (2), Ayna (2), Üç Boyutlu Sinema (1), Kutu (1), Kare Kafalı Adam (1), Duvar (1), Konuşan Ağız (1), Cep Telefonu (1)	14	33	68,75

2.	İşlevsel Olarak Bilgisayar	Tablet (4), Televizyon (4), Cep Telefonu (1), Teknoloji (1), Kitap (1), Büyük Ekran (1), Bilmece Kağıdı (1), Oyun Aleti (1), Oyuncak (1)	9	15	31,25
TOPLAM			23	48	100

4.2.1. Görünüş Olarak Bilgisayar

Bilgisayarı görünüş olarak algılayan 32 öğrenci 14 adet farklı metafor üretmiştir. Toplam 33 metaforun bulunduğu grupta öğrencinin bir tanesi (*öğrenci 4*) 2 adet metafor üretmiştir. Bu metaforlardan 8 kez tekrar edilen “tablet” metaforu en çok üretilen metafor olmuştur.

Oluşturulan diğer metaforlar ise dikdörtgen, televizyon, kare, kağıt, kitap, koltuk, ayna, üç boyutlu sinema, kutu, kare kafalı adam, duvar, konuşan ağız ve cep telefonudur. Öğrenciler tarafından olumsuz algı yansıtan metafor üretilmemiştir.

Grubun genel algısı; bilgisayar nasıl görünüyorsa, benzediği nesne, alet, şekil vb. de bilgisayar gibi görünmektedir. Bilgisayarın görünüşüne ve şekline dikkat çeken öğrenciler tarafından üretilen bazı metaforlar ve nedenleri şu şekildedir:

- ✓ Öğrenci 8: *Tablet: “...dikdörtgen olduğu için”* (Tablet ve bilgisayarı şekil olarak benzetmiştir.)
- ✓ Öğrenci 37: *Tablet: “...ikisinin de ekranı aynı”* (Tablet ve bilgisayarın ekranı birbirine benzemektedir.)
- ✓ Öğrenci 3: *Dikdörtgen: “...çünkü ekranı dikdörtgen şeklinde, açılınca iki tane, kapanınca bir tane dikdörtgen oluyor”* (Bilgisayarın şekline vurgu yapmıştır.)

- ✓ Öğrenci 17: *Televizyon*: “ ...*ikisi de dikdörtgen*” (Televizyon ve bilgisayar şekil olarak birbirine benzemektedir.)
- ✓ Öğrenci 13: *Kağıt*: “ ...*kapatınca katlanmış kağıt gibi oluyor*” (Bilgisayarın katlanmasına dikkat çekmiş, kapalı duran bilgisayarı katlanmış kağıda benzetmiştir.)
- ✓ Öğrenci 35: *Kitap*: “ ...*iki yanı var kare, açılıp kapanıyor*” (Bilgisayarı şeklen kitaba benzetmiş ayrıca kitap gibi açılıp kapanabildiğini vurgulamıştır.)
- ✓ Öğrenci 48: *Koltuk*: “ ...*şekli koltuğa benziyor*” (Açılan bilgisayarı, oturma yeri ve yaslanma sırtlığı olan koltuğa benzetmiştir.)
- ✓ Öğrenci 4: *Ayna*: “ ...*kapatınca ekranı siyah olunca ayna gibi oluyor.*” (Siyah ekranın yansımaya dikkat çekmiş, aynaya benzetmiştir.)
- ✓ Öğrenci 46: *Cep Telefonu*: “ ...*ikisi de siyah*” (Bilgisayar ve cep telefonu arasında renk ilişkisi kurmuştur.)

4.2.2. İşlevsel Olarak Bilgisayar

Bu kategori 13 öğrenci tarafından üretilen 9 farklı metafordan oluşmaktadır. En çok üretilen metaforlar dörder kez tekrar edilen “tablet” ve “televizyon” olmuştur. Toplam 15 metaforun bulunduğu grupta öğrencilerden ikisi (*öğrenci 21, öğrenci 47*), ikişer adet metafor üretmiştir.

Öğrenciler tarafından oluşturulan diğer metaforlar ise cep telefonu, teknoloji, kitap, büyük ekran, bilmece kağıdı, oyun aleti ve oyuncak olmuştur. Metaforlar içinde olumsuz algı yansıtan metafor bulunmamaktadır.

Bilgisayarın işlevsel özelliklerine dikkat çeken öğrencilerin genel algısı; bilgisayarda ne yapılabiliyorsa, benzediği nesne, alet vb.de de aynısı yapılabilmektedir. Gruptaki öğrenciler tarafından üretilen bazı metaforlar ve nedenleri şu şekildedir:

- ✓ Öğrenci 41: *Tablet*: “ ...*tablet gibi oyun oynuyorum.*” (Bilgisayarda da tablet gibi oyun oynanabildiğine dikkat çekmiştir.)
- ✓ Öğrenci 47: *Televizyon*: “ ...*bir şeyler izleyebiliyoruz.*” (Bilgisayarda televizyon gibi bir şeyler izlenebileceğini anlatırken, bilgisayarın medya oynatma işlevini vurgulamıştır.)
- ✓ Öğrenci 2: *Cep Telefonu*: “...*ikisinde de video izleyebiliyoruz, oyun oynayabiliyoruz*” (Bilgisayarda da cep telefonunda yapıldı gibi video izlenebildiğini ve oyun oynanabildiğini ifade etmiştir.)
- ✓ Öğrenci 12: *Kitap*: “...*bir şeyler öğretir, bilgiler vardır.*” (Bilgisayarların bilgi sağlayıcılığı özelliğine dikkat çekmiştir.)
- ✓ Öğrenci 25: *Oyun Aleti*: “...*içinde oyunlar var.*” (Bilgisayarda oyunlar oynanabildiği için bilgisayarı oyun aleti olarak nitelemiştir.)

4.3. Metafor Olarak Değerlendirilmeyen Düşünceler

4 öğrencinin düşüncesi metafor olarak değerlendirilmemiştir. Bu öğrenciler bilgisayarı herhangi bir şeye benzetmemişler, bilgisayarla ilgili açıklama yapmışlardır. Yine 1 öğrencinin söylediği metafor ise, herhangi bir nedene bağlanmadığı için değerlendirilmemiştir. Bu düşünceler şu şekildedir:

- ✓ Öğrenci 7: *Zararlı bir şey*: “...*gözleri yorduğu ve başı ağrıttığı için*”
- ✓ Öğrenci 11: *Zararlı bir şey*: “...*radasyon vardır.*”
- ✓ Öğrenci 26: *Bir şeyler öğretici bir şey*: “...*karşıma hep öğretici şeyler geliyor.*”
- ✓ Öğrenci 30: *Araştırma yapılan bir şey*: “...*araştırmaları bilgisayardan yaparız.*”

Yukarıdaki 4 öğrenci metafor oluşturamamış, açıklama yapmıştır.

- ✓ Öğrenci 9: *Oyun*: “...?”. (Metafor nedene bağlanamamıştır.)

4.4. Öğrencilerin Geliştirdikleri Metaforların Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4: Öğrencilerin Bilgisayar Kavramına Yönelik Ürettikleri Metaforların Cinsiyetlere Göre Değerlendirilmesi

Cinsiyet (%)	Kız (f:20) (%44,44)	Erkek (f:25) (%55,56)
Görünüş Olarak Bilgisayar	16	17
İşlevsel Olarak Bilgisayar	6	9
TOPLAM (%)	22 (%45,83)	26 (%54,17)

Tablo 4’de kız ve erkek öğrencilerin ürettikleri metafor sayılarına bakıldığında, her iki kategoride de erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla metafor ürettikleri görülmektedir.

Çalışmaya katılan kız öğrencilerden iki tanesi (*öğrenci 4, öğrenci 47*) ikişer adet metafor üretirken, erkek öğrencilerden ise bir tanesi (*öğrenci 21*) iki adet metafor üretmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgular doğrultusunda tartışma, sonuç ve öneriler bulunmaktadır. Ayrıca ortaya çıkan bulgular ışığında eğitim uzmanlarına, eğitim yöneticilerine, okul öncesi eğitim öğretmenlerine, ailelere, programcılara, yazılım geliştirmecilerine ve gelecekte yapılabilecek araştırmalar için araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Okul öncesi eğitim öğrencilerinin bilgisayar hakkındaki algılarının metaforlar vasıtasıyla belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada 19 adet farklı metafor elde edilmiştir. 45 öğrenci toplam 48 adet geçerli metafor üretmiştir.

Öğrenciler tarafından üretilen bu metaforlar, “görünüş olarak bilgisayar” ve “işlevsel olarak bilgisayar” olarak 2 kategoride toplanmıştır. Metafor üretebilen 45 öğrencinin %71,1’i bilgisayarı görünüş olarak tanımlarken, %28,9’u bilgisayarın işlevsel özelliklerini ortaya çıkarmıştır.

“Görünüş olarak bilgisayar” kategorisi, öğrenciler tarafından en fazla metaforun üretildiği kategori olmuştur. 32 öğrenci bu kategoride bulunan 33 geçerli metaforu geliştirmiştir. 14 adet farklı metaforun bulunduğu kategoride en çok tekrar edilen metafor “tablet” olmuştur. Öğrenciler, bilgisayarı işlevsel özelliklerinden daha çok görünüşü ve şekli itibarıyla tanımlamaktadırlar.

“İşlevsel olarak bilgisayar” kategorisinde bilgisayarı işlevsel özelliklerine göre tanımlayan 13 öğrenci tarafından 9 adet farklı metafor geliştirilmiştir. Toplam üretilen 15 geçerli metaforun içinde en çok tekrar edilen metaforlar “tablet” ve “televizyon” olmuştur.

Öğrenciler tarafından en çok üretilen metafor 12 öğrenci tarafından tekrar edilen “tablet” olmuştur. Bilgisayarı tablete, 8 öğrenci görünüş olarak benzetirken, 4 öğrenci de tablete işlevsel açıdan benzetmiştir.

Öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar içinde olumsuz nitelik taşıyan bir metafor bulunmamaktadır. Öğrencilerin bilgisayar algılarının olumlu yönde olduğu görülmüştür.

Cinsiyet farklılıkları bakımından dikkat çeken anlamlı bir bulgu yoktur. “Görünüş olarak bilgisayar” kategorisinde 16 kız öğrenci, 17 erkek öğrenci metafor üretmiştir. “İşlevsel olarak bilgisayar” kategorisinde ise 6 kız öğrenci, 9 erkek öğrenci metafor üretmiştir. Ortaya çıkan metaforların %54,17’si erkek öğrenciler tarafından, %45,83’ü kız öğrenciler tarafından üretilmiştir.

Araştırma konusunda 4 öğrenci metafor üretememiş, bilgisayar konusunda algılarını belirtememişlerdir. Bilgisayar hakkında açıklama yapmışlardır. Bu açıklamalarda dikkat çeken ise 2 öğrencinin açıklamasında bilgisayarların zararlı olduğunu belirtmiş olmalarıdır. Ayrıca 1 öğrenci tarafından üretilen metafor nedene bağlanamamıştır.

Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında, Çoklar vd. (2010) bilgisayar kavramına ilişkin Bilgisayar Mühendisliği ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin algılarını araştırmışlardır. Bulgularında ise mühendislik bölümündeki öğrencilerin bilgisayar hakkında ürettikleri mecazların daha çok bilgisayarın yapısal özelliklerini ifade ettiği, BÖTE bölümündeki öğrencilerin ise çoğunlukla bilgisayarın işlevlerini ifade eden mecazları kullandıkları görülmüştür.

Güneyli ve Özkul (2013)’un bilgisayar kavramına yönelik Türkçe ve tarih öğretmeni adaylarının kullandıkları metaforları betimleyerek bilgisayara yükledikleri anlamları tespit etmek için yaptığı çalışmanın bulgularında katılımcıların %65,3’ü bilgisayarın işlevini, %33’ü bilgisayarın değerini, %1,7’si ise fiziki yapısını betimlemiştir.

Erdemir (2009)’in yaptığı çalışmada, ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin bilgisayara yönelik yükledikleri anlamlara bakıldığında, öğrencilerin daha çok işlevsel anlamda metaforlar (bilgi, müzik vb.) ürettikleri görülmüştür. Ayrıca öğrenciler yapısal anlamda da metaforlar (elektrik, büyük bir kütüphane vb.)

ürettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin kişileştirme metaforları (can dostum, düşünceli alet vb.) ve metonomi metaforları (arama motoru vb.) da kullandıkları belirlenmiştir.

Bilgisayara yönelik algılar için yapılan çalışmalara bakılınca, Erdemir (2009)'in çalışmasında 5. sınıf öğrencileri daha çok işlevsel anlamda metaforlar üretmişlerdir. Çoklar vd. (2010)'nin çalışmasında ise üniversite öğrencilerinin daha çok yapısal ve işlevsel metaforlar ürettikleri görülmüştür. Güneyli ve Özkul (2013)'ün çalışmasında ise üniversite öğrencilerinin bilgisayara yönelik daha çok işlevsel anlamda algılarının olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada ise okul öncesi çağda bulunan çocukların bilgisayara yönelik ürettikleri metaforlara bakıldığında, metaforların çoğunlukla görünüş itibariyle oldukları görülmektedir. Bu sonuçta, soyut düşünmenin daha okul öncesi çağda gelişmemesi de etkilidir. Feyman (2006)'a göre 48-72 ay arasında bulunan çocuklar mantık kurallarına göre değil de sezgilerine göre akıl yürütüp, çıkarımda bulunurlar. Nesnelere belli niteliklerine göre tek yönlü olarak sınıflarlar. Üst düzey sınıflama yapamazlar. Korunumun henüz gelişmediği bu dönemde çocuklar, nesnelere dikkat çekici özelliklerine odaklanıp diğer özelliklerini görmezler. Düşünme becerisi kısıtlı olup işlemleri tersine çevirme yetileri yoktur. Çünkü çocuğun düşünmesi fiziksel özelliklere ve nesnelere dikkat çeken görünüşlerine bağlıdır.

Başka bir açıdan bakıldığında ise işlevsel olarak metaforların daha az üretilmesi, öğrencilerin bilgisayarı çok fazla tanımadıklarını, bilgisayarların işlevleri hakkında çok bilgi sahibi olmadıklarını ortaya çıkarıyor. Bu duruma okul öncesi eğitim müfredatında bilgisayar etkinliklerinin olmaması, okul öncesi eğitim kurumlarında bilgisayar etkinlikleri için yeterli donanımın olmaması gibi faktörlerin etki ettiği söylenebilir.

İliş (2006)'in yaptığı çalışmada görülmüştür ki, bilgisayar derslerini okul öncesi eğitim kurumlarında yapan bilgisayar öğretmenleri kurumlarda bulunan bilgisayar donanımlarının (6 yaşında olan çocuklara farelerin büyük gelmesi gibi) okul öncesi öğrencilerine uygun olmamasından dolayı ortaya çıkan olumsuzluklarla karşılaştıklarını söylemişlerdir. Bu donanımsal eksikliklerden dolayı çocuklar

bilgisayar konusunda başarısız olmaktadır ve bilgisayar derslerine karşı olumsuz tutum geliştirmektedirler. Yine çalışmada, 6 yaşında olan okul öncesi çocukların okul dışında, vakit geçirmeleri amacıyla bilgisayara yönlendirilmeleri sebebiyle öğrenme amaçlı yazılımları oyalanma amaçlı kullandıkları için bilgisayarı oyun aracı olarak algılamaktadırlar. Bilgisayarın okul öncesi çocukları tarafından oyun oynanan araç olarak görülmesi ise öğrenme etkinliklerini olumsuz etkilemektedir. İliş (2006)'in yaptığı bu çalışmada ortaya çıkan olumsuzluklar okul öncesi eğitim kurumlarında bilgisayar kullanımını sınırlamakta, bilgisayarlardan çocukların kazanım sağlamalarını güçleştirmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırma sonunda eğitim uzmanlarına, eğitim yöneticilerine, okul öncesi eğitim öğretmenlerine, ailelere, programcılara, yazılım geliştirmecilerine ve araştırmacılara aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- **Eğitim uzmanlarına, eğitim yöneticilerine, okul öncesi eğitim öğretmenlerine yönelik öneriler:**

- ✓ Çalışmada ortaya çıkan metaforlara bakılınca öğrencilerin bilgisayarın işlevsel özelliklerinden çok görünüşü ile ilgili algılarının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum bilgisayarla nelerin yapılabileceği konusunda bilgi sahibi olmadıklarını ortaya çıkarmaktadır. Okul öncesi eğitimde bilgisayarlar yer alırsa öğrenciler bilgisayarların işlevlerini öğrenebilecekler ve böylece işlevsel özellikler konusunda da algıları oluşacaktır.

- ✓ Okul öncesi eğitim programına bilgisayar etkinliği konulabilir. Bilgisayar etkinliği programa dahil edilirken öğrencinin diğer gelişim alanlarındaki kazanımları göz ardı edilmemeli, bilgisayar etkinliği zamanı uygun planlanmalı, günlük veya aylık program içinde çok fazla zaman almamalıdır.

- ✓ Bilgisayarlar etkinlik zamanlarında sadece öğretmenin kullandığı bir araç olmamalı, öğrenciler de bilgisayarları kullanarak onlardan yararlanabilmelidirler.

✓ Fiziki durumu müsait olan okul öncesi eğitim kurumlarında bilgisayar sınıfı oluşturulması planlanabilir. Dikkat edilmesi gereken nokta, okul öncesi eğitimde kullanılacak bilgisayarların donanımları ve oluşturulacak fiziki yapı çocukların gelişimsel özelliklerine uygun olması gerektiğidir.

✓ Okul öncesi eğitim öğretmenlerine, okul öncesi eğitimde bilgisayar kullanımı konusunda hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Ailelere de çocukların bilgisayar kullanımı konusunda dikkat edilmesi gereken hususlar gibi konularda seminerler gerçekleştirilebilir. Bilgisayarlarla erken yaştan itibaren tanışan çocukların ebeveynleri veya öğretmenleri rehberliğinde bilgisayar kullanmaları göz ardı edilmemesi gereken bir durumdur.

- **Programcılara, yazılım geliştirmecilerine yönelik öneriler:**

✓ Okul öncesi eğitimde kullanılacak programlar ve yazılımlar hazırlanırken teknik bilgi sahibi kişilerin yanında, okul öncesi eğitim konusunda uzmanlarda olmalı, okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri de mutlaka alınmalıdır. Böylece programlar çocuklara daha uygun olacak, çocuklar bilgisayarı daha iyi tanıyacaklar ve bilgisayardan yararlanacaklardır. Ayrıca çocuklar bilgisayara karşı olumsuz tutum geliştirmeyeceklerdir.

✓ Okul öncesi eğitim etkinlikleri için oluşturulacak yazılımların ve programların çocukların gelişim seviyelerine ve ihtiyaçlarına uygun olması durumuna dikkat edilmelidir. Kullanılacak programların çocuklara kazandıracakları veya çocuklar üzerinde yaratabileceği olumsuz etkileri incelenmelidir. Bunun için eğitim uzmanlarının ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınabilir.

✓ Programlar öğrencinin bilişsel gelişimine katkı sağlayacak düzeyde tasarlanmalıdır. Bilgisayarlar sadece çocukların vakit geçirecekleri araç olmamalı, çocuklar bilgisayarlardan bilişsel alan başta olmak üzere gelişim alanları için kazanım sağlayabilmelidirler.

✓ Okul öncesi eğitim için hazırlanacak yazılımlarda ve programlarda animasyonlardan faydalanılabilir. Ayrıca oyun içerikli yazılım ve programlar, oyun

çağında bulunan öğrencinin etkinlikte daha aktif olmasını sağlayacak, öğrenme daha etkili şekilde gerçekleşecektir. Böylece okul öncesi eğitimin özelliklerinden biri gerçekleşecek öğrenci oynarken öğrenebilecektir.

- **Ailelere yönelik öneriler:**

- ✓ Çocuklar bilgisayar kullanırken aileler çocukların yanında bulunmalı, çocuklara rehberlik etmelidirler. Aileler bilgisayar kullanımı konusunda, çocukların seviyelerine göre basit bilgiler verebilirler.
- ✓ Bilgisayar kullanımı konusunda çocuklara verilecek zamana dikkat edilmeli, uzun süre kullanımların çocukta olumsuzluk yaratabileceği göz ardı edilmemelidir.
- ✓ Çocuklar için uygun yazılımlardan, programlardan ve internet sitelerinden yararlanılabilir.

- **Araştırmacılara yönelik öneriler:**

- ✓ Bu çalışma doğrultusunda okul öncesi eğitimde “bilgisayar” kavramına ilişkin algıları ortaya koymada benzer bir çalışma yapmak isteyen araştırmacılar sosyo-ekonomik farklılıklar, bilgisayar kullanım sıklıkları, eğitimde bilgisayardan yararlanma düzeyleri gibi değişkenlere göre çalışmalarını gerçekleştirebilirler.

- ✓ Araştırmacılar metaforik analiz yöntemini kullanarak okul öncesi çağda bulunan çocukların farklı kavramlara yönelik algılarını da ortaya çıkarmayı hedefleyebilirler.

KAYNAKÇA

- Ada, S. (2013). *Öğrencilerin Matematik Dersine ve Matematik Öğretmenine Yönelik Algılarının Metaforlar Yardımıyla Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akçay, N. O. ve Halmatov, M. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitim yapmaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 44-50.
- Akkoyunlu, B. ve Tuğrul, B. (2002). Okul öncesi çocukların ev yaşantısındaki teknolojik etkileşimlerinin bilgisayar okuryazarlığı becerileri üzerinde etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 12-21.
- Arı, M. ve Bayhan, P. (2002). *Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim* (2.Baskı). İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Asaman, E. (2013). *Özel Eğitim Kurumlarındaki Öğretmen ve Öğrencilerin Birbirlerine Yönelik Metaforik Algıları*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Aslan, E. (2008). *Drama Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin 6 Yaş Çocuklarının Sosyal İlişkiler ve İşbirliği Davranışlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Aydın Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Ataizi, M. (2002). Okul öncesi eğitimde bilgisayarların kullanılması ve yaratıcı düşünce etkinlikleri. (Editör: Ayşen Gürcan Namlu). *Okul Öncesinde Bilgisayar Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 25-36.
- Aydın, C. H. (2002). Okul öncesi çocuklara temel bilgisayar becerilerinin öğretilmesi. (Editör: Ayşen Gürcan Namlu). *Okul Öncesinde Bilgisayar Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 11-24.
- Aydın, F. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(3), 1293-1322.

- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim Okullarındaki Öğrenci ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Okul Algıları ile İdeal Okul Algılarının Metaforlar (Mecazlar) Yardımıyla Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskisehir.
- Bektaş, M., Okur, A. ve Karadağ, B. (2014). İlkokul ve ortaokul son sınıf öğrencilerinde metaforik algı olarak kitap. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(2), 154-168.
- Cirhinlioğlu, F. G. (2001). *Çocuk Ruh Sağlığı ve Gelişimi: Okul Öncesi Dönem*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çakır Babayiğit, Ö. (2014). *Eğitim Amaçlı Bilgisayar Oyunlarının Okul Öncesi Eğitimde Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakmak, A. (2015). *Televizyon, Bilgisayar, Kitap ve Oyunağın Anaokulu Çocuklarının Yaşamındaki Yerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Çalık, D. ve Çınar, Ö. P. (2009). Geçmişten günümüze bilgi yaklaşımları bilgi toplumu ve internet. *XIV. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri*. 12-13 Aralık. İstanbul: Bilgi Kitapevi ve Kırtasiye Ltd, Şti., 89-100.
- Çoban, B. ve Nacar, E. (2010). *Okul Öncesi Eğitimde Eğitsel Oyunlar* (2. Baskı). (Editör: H. Murat Şahin). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çoklar, A. N., Vural, L. ve Yüksel, İ. (2010). Bilgisayar mühendisliği ile bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi son sınıf öğrencilerinin bilgisayar kavramına ilişkin geliştirdikleri mecazlar. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(1), 1-28.
- Dodge, D. T. ve Colker, L. J. (1992). *The Creative Curriculum For Early Childhood Education* (Third Edition). Washington, DC: Teaching Strategies.

- Dündar, H. ve Karaca, E. T. (2013). Formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon programına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 19-34.
- Ekinci Vural, D. (2012). *Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Etkisinin Aile Katılımı ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Erdemir, E. (2009). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Bilgisayar Kavramına Yükledikleri Anlamlar: Bir Kavram Haritası Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Erdoğan, T. ve Gök, B. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının teknoloji kavramına ilişkin algılarının metafor çözümlenmesi yoluyla incelenmesi. *In 8th International Educational Technology Conference* (s. 1071-1077). Eskişehir.
- Eren, F., Çelik, İ. ve Aktürk, A. O. (2014). Ortaokul öğrencilerinin facebook algısı: Bir metafor analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 635-648.
- Feyman, N. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin Çocukların Çelişim Alanları Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Fidan, M. (2014). Öğretmen adaylarının teknoloji ve sosyal ağ kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *International Journal of Social Science*, 25, 483-496.
- Geçit, Y. ve Gençer, G. (2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize Üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19.
- Girmen, P. (2007). *İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Günay, R., Aydın, H. ve Koç Damgacı, F. (2015). Eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin çokkültürlü eğitim kavramına ilişkin metaforik algıları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 291-312.
- Güneşli, A. ve Özkul, A. E. (2013). Turkish language and history candidate teachers' use of metaphors in their perception of a computer. *Eurasian Journal of Educational Research*, 53/A, 185-204.
- Gürkaynak, M. ve İren, A. A. (2011). Reel dünyada sanal açmaz: Siber alanda uluslararası ilişkiler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 263-279.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş. ve Dalgıç, G. (2011). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları: Metafor analizi örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 97-121.
- Haugland, S. W. (1999). What role should technology play in young children's learning? Part I. *Young Children*, 54 (9), 26-31.
- İliş, B. E. (2006). *Erken Çocukluk Eğitiminde Bilgisayar Kullanımına Yönelik Bilgisayar ve Anaokulu Öğretmenleri ile 6 Yaş Grubu Çocukların Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kacar, A. Ö. (2006). *Okulöncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitimin Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kacar, A. Ö. ve Doğan, N. (2007). Okulöncesi eğitimde bilgisayar destekli eğitimin rolü. *Akademik Bilişim Konferansı*, 31 Ocak-2 Şubat, Kütahya. 17.10.2016 tarihinde <http://ab.org.tr/ab07/bildiri/43.pdf> adresinden erişildi.
- Kandır, A. (2001). Çocuk gelişiminde okul öncesi eğitim kurumlarının yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 102-104.

- Karaman, M. K. ve Karataş, A. (2009). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. *İlköğretim Online*, 8(3), 798-808. 18.07.2016 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ilkonline/article/view/5000038133/5000036990> adresinden erişildi.
- Karayağız Muslu, G. ve Bolışık, B. (2009). Çocuk ve gençlerde internet kullanımı. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(5), 445-450.
- Kartal, G. ve Güven, D. (2006). Okul öncesi eğitimde bilgisayarın yeri ve rolü. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 23, 19-34.
- Kelleci, D. (2014). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının İklim Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Yoluyla İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- Kıldan, O. ve Pektaş, M. (2009). Erken çocukluk döneminde fen ve doğa ile ilgili konuların öğretilmesinde okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 113-127.
- Kılınç, S. (2015). *Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Kocabıyık, F. (2011). Milli Eğitim Bakanlığı ve okul öncesi eğitimi. *Eğitime Bakış Dergisi*, 20, 3-4.
- Kocadağ, T., Aksoy, M. E. ve Zengin, K. (2014). Böteb öğrencilerinin internet metaforlarının belirlenmesi: Gaziosmanpaşa Üniversitesi örneği. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18-29.
- Koç, B. (2012). *Çocuklar İçin Tasarlanan Mekanlarda Bilişsel Sınırlar*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Koçak, O. (2011). *Okul Müdürlerinin; Öğrencilik, Öğretmenlik ve Müdürlük Dönemlerindeki Okul Yöneticiliğine İlişkin Metaforik Alguları*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Kol, S. (2006). *Okul Öncesi Öğretmenleri ile Yöneticilerinin Bilgisayar Destekli Oyun Programlarının Kullanımına Yönelik Algı ve Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Korkut, A. ve Keskin, İ. (2016). Üniversite öğrencilerinin kariyer algıları: metaforik bir analiz çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 194-211.
- Kuru Turaşlı, N. (2010). Okul öncesi eğitimin tanımı kapsamı ve önemi. (Editör: Gelengül Haktanır). *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık, 1-23.
- Kuyucu, Y., Şahin, M. ve Kapıcıoğlu, O. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 43-53.
- Küçükturan, G. (2003). Okul öncesi fen öğretiminde bir teknik: Analoji. *Milli Eğitim Dergisi*, 157, 16-21.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2003). *Metaphors We Live By*. London: The University of Chicago Press.
- Lee, T. R. (2010). *Young Children's Conceptions of Science and Scientists*. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Washington, USA.
- Levine P. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kapa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Mete, Y. A. (2013). Okul uygulaması dersine yönelik öğretmen adayı, öğretmen ve okul yöneticilerinin sahip oldukları metaforlar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 2(2), 249-274.

- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2. baskı). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim Programı*. 13.09.2016 tarihinde <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden erişildi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2014). Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. T.C. Resmi Gazete, 29072, 26 Temmuz 2014.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. (Çeviren: Gündüz Bulut). İstanbul: Mess Yayınları.
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 239-258.
- Neslitürk, S., Çamlıbel Çakmak, Ö., ve Asar, H. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin “veli” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 679-712.
- Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Özdemir, S. M. (2012). Eğitim programı kavramına ilişkin öğretmen adaylarının metaforik algıları. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(3), 372-393.
- Özdemir, S. ve Akkaya, E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(2), 295-322.
- Özen, Ş. (2008). *Okul Öncesi Eğitim ve Aile: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri (Kars İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). *Okulöncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri* (2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55(55), 459-496.
- Saban, A. (2011). Bilgisayar öğretmeni adaylarının “okul” ve “bilgisayar öğretmeni” kavramlarına ilişkin zihinsel imgeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 423-446.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6, 461-522.
- Semerci, Ç. (2007). Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 125-140.
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlilikleri kazandırmalıdır?. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 21-30.
- Sezer Soydemir, Ş. (2011). *Okul Öncesi Öğretmen ve Ebeveynlerinin Birbirlerini ve Okul Öncesi Çocuklarını Nasıl Algıladıklarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Steen, G. (2002). Towards a procedure for metaphor identification. *Language and Literature*, 11(1), 17-33.
- Şahin, Ş. ve Baturay, M. H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin internet kavramına ilişkin algılarının değerlendirilmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 177-192.

- Şenel, T. ve Aslan, O. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının bilim ve bilim insanı kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 76-95.
- Şenyuva, E. ve Kaya, H. (2013). Metaphors for the internet used by nursing students in Turkey: a qualitative research. *Eurasian Journal of Educational Research*, 50, 87-106.
- Taşdemir, M. ve Taşdemir, A. (2011). İlköğretim programı üzerine öğretmen metaforları. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*. (s. 795-809). Antalya.
- Tatar, A. F. (2009). *Okul Öncesi Eğitiminde (5-6 yaş) Hoşgörü Eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tekcan, A. (2009). *Bilgisayar Destekli Okul Öncesi Eğitimde Milli Öğelerin Kullanımı ve Bir Etkileşimli Eğitim Tasarımı*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Tortop, H. S. (2013). Öğretmen adaylarının üniversite hocası hakkındaki metaforları ve bir değerlendirme aracı olarak metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 153-160.
- Tos, F. (2001). *Çocuğun Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- Töremen, F. ve Döş, İ. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin müfettişlik kavramına ilişkin metaforik algıları. *International Journal of Educational Reform*, 13(3), 295-306.
- Tuğrul, B. (2005). Çocuk gelişiminde anaokulu eğitiminin önemi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 62, 1-3.
- Türk Dil Kurumu. (2016). *Büyük Türkçe Sözlük*. 17.06.2016 tarihinde <http://www.tdk.gov.tr> adresinden erişildi.

- Yalçın, M. (2011). *İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar sonuç raporu* (Proje No: 2010/29). Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu, Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Yavuzer, H. (1999). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeşilyurt, Z. C. (2011). *Çocukları Anaokuluna Devam Eden Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri ve Kurumların Bu Beklentileri Karşılama Durumları*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (8. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, E., Ergin, B., Kaynak, K. B. ve Köksal, O. (2014). An investigation into the perceptions of the managers of pre-school education institutions related to the pre-school teacher and child: A metaphor sample. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 573-592.

EKLER

Ek-1: Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Tarafından Onaylanan Veri Toplama Aracı (Görüşme Formu)

VERİ TOPLAMA ARACI

Verilerin toplanması için, öğrencilerle bire bir görüşme yapılarak aşağıdaki sorular sorulup, form doldurulacaktır. Öğrenciler; *Öğrenci 1, Öğrenci 2...* diye adlandırılacaktır.

Öğrenci 1	Cinsiyet:
1. Eviniz de bilgisayar var mı?	
2. Bilgisayar kullanıyor musun?	
3. Bilgisayar kullanmayı nereden öğrendin?	
4. Bilgisayarda en çok ne yapmayı seversin?	
5. Sence bilgisayar ne gibidir/neye benzer? Peki nedenbenzer/gibidir?	

Emre BÜYÜKBAHÇIVAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	EMRE BÜYÜKBAHÇIVAN	İmza:	
Doğum Yeri:	KONYA		
Doğum Tarihi:	01.01.1983		
Medeni Durumu:	EVLİ		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Barbaros İlkokulu		KONYA	1989 - 1994
Ortaöğretim	Karma Ortaokulu		KONYA	1994 - 1997
Lise	Konya Lisesi	Yabancı Dil Ağırlıklı	KONYA	1997 - 2001
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Okul Öncesi Öğretmenliği	KONYA	2002 - 2006
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	BÖTE	KONYA	2012 -
Becerileri:	Web Tasarımı, Photoshop Programları, Kişisel Gelişim, Eğitim Yönetimi ve Planlaması			

İlgi Alanları:	Eğitim Bilimleri, Çocuk Psikolojisi, Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı, Eğitim Yönetimi ve Planlaması
İş Deneyimi:	2006 yılından itibaren Konya ilinde MEB bünyesindeki okullarda öğretmenlik ve idarecilik görevlerinde bulunmuştur. Şu an halen Selçuklu ilçesinde müdür yardımcılığı görevine devam etmektedir.
Aldığı Ödüller:	—
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim	Yrd. Doç. Dr. Agâh Tuğrul KORUCU
Mail	agah.korucu@gmail.com
Adres	Selçuklu Hocacihan Hüseyin Yıldız İlkokulu Selçuklu/KONYA